

M GLASBENA MLADINA A

Glasbena mladina

Letnik XXI, številka 5

februar 1991

cena 35 din

VELIKI INTERVJU

NAGRAJENEC JAKOB JEŽ

NA SLEDI ROBERTU JOHNSONU

DNEVI PLESA '91

KAJ MENIJO KRITIKI

NARODNA IN UNIVERZITETNA
TURJŠKA 1
61000 LJUBLJANA

MLADI MLADIM

5. marec 1991 ob 19.30

Kosovelova dvorana Cankarjevega doma v Ljubljani

3 D CONSORT

DARJA GROSSHEIDE, kljunasta flavta

DOMEN MARINČIČ, viola da gamba, baročni violončelo

DADA RUŽA, čembalo

Program: italijanska glasba 17. in 18. stoletja

30 LET UMETNIŠKEGA DELOVANJA HARFISTKE PAVLE URŠIČ KUNEJ

18. marec 1991 ob 19.30

Kosovelova dvorana CD v Ljubljani

Pavla Uršič

KONCERT SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA

15. marec 1991 ob 19.30

Kosovelova dvorana CD v Ljubljani

Dirigent: NANSE GUM, Južna Koreja

Solist: BOŽO ROGELJA, oboa

Program: M. Gabrijelčič – Slavnostni spevi
A. J. Ešpaj – Koncert za oboo in orkester v C duru
I. Stravinski – Petruška, baletna suita

Stravinski

NA VEKE NAŠ MOZART

12. marec 1991 ob 19.30

Štiхова dvorana Cankarjevega doma v Ljubljani

ALEKSANDAR MADŽAR, klavir

JERNEJ GREGORIČ, klavir

Mozartova pisma bere Lenča Ferenčak

EHO	
Novice iz glasbenega sveta	2-5
FOTOREPORTAŽA	
Iggy Pop v Ljubljani	6
EKOLOG	
Leta sredinskih odklonov	7
S POTEPANJA	
po dveh folk festivalih	8-9
POGOVOR	
z nagrajencem JAKOBOM JEŽEM	10-11
PORTRET Z LETNICO	
Na sledi Robertu Johnsonu	12-13
POGOVOR	
Dnevi plesa '91 – kaj menijo slovenski kritiki	14-15
VAJE V SLOGU	
Faith. Hope. Love	16-17
POGOVOR	
z Lolito	18
IZ AFRIKE	
Yousouja N'dourja popolna zbirka	19
IZŠLO JE	20-21
IZVEDELI SMO	
kdaj in kje bodo mednarodna tekmovanja glasbenikov	22
KRIŽANKA	23
OGLASNA DESKA	24

RADIJSKA ODDAJA

Vsako drugo sredo lahko na 1. programu Radia Slovenija ob 14.20 uri poslušate 20 minutno oddajo Iz dela Glasbene mladine. Marca bosta oddaji na sporedu 13. in 27. v mesecu.

Izdajatelj in založnik: Glasbena mladina Slovenije
Priprava in tisk: tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana
Uredništvo: Kaja Šivic, glavna urednica, Branka Novak, Peter Barbarič, Veronika Brvar.

Tehnično urejanje: NIC

Lektoriranje: Miha Hvastija

Predsednik časopisnega sveta: Slavko Mežek

Revijo sofinancirata sekretariat za kulturo in sekretariat za vzgojo in izobraževanje Republike Slovenije. Po sklepu republiškega sekretariata za informiranje št. 421-1-72 z dne 22. 10. 1973 je revija oproščena temeljnega prometnega davka.

Naslov uredništva: Revija Glasbena mladina, Kersnikova 4/III, 61000 Ljubljana, telefon: (061) 322-570

Naročnino obračunavamo za tri številke. Odpovedi sprejemamo pisno in veljajo za naslednje obračunsko obdobje.

Številka žiro računa: SDK Ljubljana 50101-678-49381

Kdo nas bo cenil, če se ne bomo sami?

Kaj pomeni nagrada, poleg denarja in papirnega priznanja? Nagrada predvsem nekoga postavi v ospredje, ga predstavi širši javnosti ter ga s tem preda presoji in tudi reklami. In to je dobro, dobro je predvsem, da vsaj enkrat na leto Slovenci zvedo za svojega živečega skladatelja...

Prešernovim nagradam grozijo, da jih kmalu ne bo več. A bodo druge, z drugačnim imenom in drugačnim načinom podeljevanja. Nagrade namreč bolj kot umetniki potrebuje sama družba, še posebej takšna, ki se rada hvali s svojo kulturo. In naša se. V navadnem jeziku je sicer kultura predvsem zapravljanje denarja, v otvoritvenih govorih pa je to naš ponos, duhovna vrednota, prek katere se je naš narod do danes tako žilavo ohranjal...

In ker nas zanima predvsem glasba, se sprašujem, kaj storimo za obstoj, rast in uspeh svoje glasbene kulture? Povzdiguje tuje umetnike in jih vabimo za krepke denarce, s svojimi glasbeniki, ki so se prebili v svetovni vrh, pa se kitimo v obliki kesanja, da smo jih pustili oditi in jim nismo nudili dovolj možnosti doma. Ni to rahlo licemerstvo? Vsi vemo, da je ceneje in enostavneje za nekaj predstav ali koncertov pripeljati tuje goste z (za naše okolje) zvenečim imenom, pa z dobro reklamo (sodobnimi marketinškimi prijemi!) pritegniti veliko občinstva, kot stalno skrbeti za visoko raven in popularnost svojih ustvarjalcev in poustvarjalcev. Popularnost se dá namreč ustvariti, vprašanje je le, kako se je lotimo.

Mnogo laže je seveda prisluhniti obstoječemu okusu, kot načrtno vzgajati javnost in publiko... Ljudje se ne trudijo radi, najlepše jim gre v slast lahko prebavljivo, zabavno, neobremenjujoče. Če pa je zabeljeno s senzacionalnostjo, je pa toliko bolj mikavno! In vendar – menda ne bomo glasbene kulture prepustili trenutnim marketinškim tokovom, ki jih zanima bogat danes, požvižgajo pa se na kulturni jutri? S tem bi si pripravili čudovite možnosti, ki nam jih ponuja starejša pa tudi najmlajša umetniška generacija... Vsaj v glasbi lahko trdimo, da se nam ni česa bati. Razvijajo se pevski talenti, ki smo jih dolgo čakali, instrumentalisti končujejo študij vse mlajši (Prešernovo nagrado Univerze je letos prejel 20-letni klarinetist Jože Kotar, že študent podplome), imamo celo kar lepo število mladih skladateljic, ki se z moškimi kolegi enakopravno uveljavljajo (tokrat sta Prešernovo nagrado Akademije za glasbo prejeli kar dve – Urška Pompe in Larisa Vrhunc)... Kaj vendar še hočemo? Dajmo tem mladim tisto, za kar že od najmlajših nog garajo – odre, mikrofone, publiko, prostor v medijih. Le tako se bo videlo, česa je kdo sposoben, le tako se bodo razvijali in se potrjevali, ne da bi jim bilo treba najprej v svet po reklamo in potrdila, da so nekaj vredni. In videlo se bo tudi, koliko odprtosti premore slovenska glasbena javnost.

Prav v glasbi smo namreč najbolj zazrti v preteklost. Medtem ko se v teatru najsodobnejša, tudi domača dela vrstijo na tekočem traku in so likovne razstave večinoma prikazi novih tokov, so koncertni programi z redkimi izjemami še zasidrani v romantiki, v operi pa je še bolj pereče...

Med letošnjimi Prešernovimi nagrajenci Univerze v Ljubljani je tudi absolvent muzikologije Matjaž Barbo, ki je priznanje prejel za delo Slovenska glasbena zavest v preteklosti in sedanjosti.

Brez dvoma bi veljalo prisluhniti ne le našim mladim glasbenikom na odru, ampak tudi rezultatom njegove raziskave!

Kaja Šivic

1. februar

1964 se je skladba **I Want To Hold Your Hand** skupine The Beatles uvrstila na vrh ameriške top lestvice.

1970 je umrl slovenski skladatelj **BLAŽ ARNIČ**, avtor devetih simfonij, ki je za svoje delo prejel Prešernovo nagrado.

2. februar

1922 se je v Madridu rodila španska sopranistka **ISABELLA COLBRAN**, žena skladatelja G. Rossinija.

1979 je v New Yorku v enaindvajsetem letu zaradi prevelike količine mamil umrl **SID VICIOUS** (John Beverly).

3. februar

1904 se je v Parizu rodil italijanski skladatelj **LUIGI DALLAPICCOLA**. V njegovih delih odsevajo sodobna dogajanja v Italiji.

1959 so v letalski nesreči umrli **BUDDY HOLLY**, **ROTCHE VALENS** in **THE BIG BOPPER** (JP Richardson).

4. februar

1781 je umrl češki skladatelj **JOSEF MYSLIVEČEK**. Njegova instrumentalna dela je cenil celo W. A. Mozart.

Rojstni dan praznuje slovenski čelist **MILOŠ MLEJNIK**.

1948 se je v Detroitu rodil **ALICE COOPER** (Vincent Fournier).

5. februar

1911 se je rodil švedski tenorist **JUSSI BJÖRLING**, ki je debitiral leta 1930 v Stockholmu kot Don Ottavio. Rojstni dan praznuje **BOR TUREL**.

1977 je **IGGY POP** kot solo glasbenik podpisal pogodbo z družbo RCA, **THE ROLLING STONES** pa z družbo EMI.

6. februar

1903 se je rodil čilski pianist **CLAUDIO ARRAU**. Študiral je v Berlinu in sodi med najbolj ugledne koncertne umetnike današnjega časa.

1937 se je rodila **DARINKA MATIC-MAROVIČ**, dirigentka ženskega zbora Collegium musicum in akademskega zbora KUD B. Krsmanovič.

1945 se je rodil **BOB MARLEY**. Leta 1960 je ministrski predsednik določil ta dan za državni praznik.

7. februar

1913 se je v Sarajevu rodil dirigent in skladatelj **OSKAR DANON**. Med njegovimi simfoničnimi deli se odlikuje ciklus Neznanka za bas in orkester.

1960 se je rodil **STEVE BRONSKI** (Bronski Beat).

8. februar

1921 je v Šentjurju umrl skladatelj **JOSIP IPAVEC**, avtor operete Princesa Vrtočevka.

1933 se je rodil skladatelj **JOHN WILLIAMS**. Napisal je naslovni skladbi za filma Superman in Star Wars.

9. februar

1855 se je rodil avstrijski skladatelj **ALBAN BERG**, eden najvidnejših predstavnikov glasbenega ekspresionizma.

1964 so **THE BEATLES** nastopili v TV oddaji Eda Sillivana. To je bil njihov prvi ameriški TV nastop.

10. februar

1905 se je v Postojni rodil skladatelj in muzikolog **VILKO UKMAR**. Za svoj ustvarjalni opus je leta 1985 prejel Prešernovo nagrado.

1941 se je rodila **ROBERTA FLACK**. Leta 1972 in 1973 je dobila nagrado Grammy za najboljšo skladbo leta. Nagradi sta ji zagotovili skladbi *First Time Ever I Saw Your Face* in *Killing Me Softly With His Song*.

1942 je prvič v zgodovini neka plošča dosegla zlato odličje. To čast si je priporil **GLENN MULLER** in sicer s skladbo *Cattanooga Choo Choo*.

11. februar

1912 se je rodil ameriški pianist in skladatelj **RUDOLF FIRKUŠNY**, umetnik mednarodnega slovesa, ki je debitiral v Pragi leta 1920.

1887 se je v Idriji rodil skladatelj in zborovodja **ZORKO PRELOVEC**, urednik revije Zbori.

1963 so **BEATLI** ob pomoči Georga Martina v dvanajstih urah posneli album *Please, Please Me*.

12. februar

1935 se je v Chicagu rodil **RAY MANZAREK** (The Doors).

1959 je v New Yorku umrl ameriški skladatelj in pianist **GEORGE ANTHEIL**, ki ga zaradi eksperimentiranja z zvočnimi učinki uvrščamo med glavne predstavnike avantgarde.

13. februar

1833 je v Benetkah umrl nemški skladatelj **RICHARD WAGNER**, ki ga poznamo po operah *Večni mornar*, *Tannhauser*, *Tristan in Izolda*, *Mojstri pevci*, itd.

1673 se je na Dunaju rodil skladatelj **JANEZ KRSTNIK DOLAR**, pomemben predstavnik slovenskega glasbenega baroka.

1956 se je rodil **PETER HOOK** (New Order).

E H O

POGLED V DELAVNICO GLASBENE MLADINE LJUBLJANSKE

Januar je čuden mesec, najprej prazničen in poprazničen, potem pa že kmalu konferenčen in konferenčno histeričen.

Nekoliko se je to poznalo tudi v »delavnici« Glasbene mladine ljubljanske. Poročila o minulemu letu smo se lotili natančneje, saj se po treh letih pripravljamo na občni zbor in je za vse koristno pripraviti dovolj natančno poročilo. A že 9. januarja se je oglasil naš prvi letošnji »Mini koncert« v Vodnikovih domačiji in kasneje v januarju še eden. »Pravo« kon-

Foto: Milina Colbar

Erik Šuler

certno rešeto je začel »Naš Moskovčan«, **Erik Šuler** iz Kočevja. Da smo tega mladeniča lahko poslušali, je bilo treba tudi njegovemu profesorju Gadjičevu zagotoviti seminar s slovenskimi pianisti – pedagogi; na srečo ga je naše glasbeno šolništvo prav rado sprejelo. **Daliborju Miklavčiču**, začetniku in oblikovalcu »Orgelske transverzale«, ki bo skozi vso sezono nudila po ljubljanskih cerkvah osem postaj »spoznavanja cerkva, orgel, organistov in orgelske glasbe«, je šel tudi v zbiranju mladih organistov, ki si žele takih nastajanj – pri nas posel tako zelo dobro od rok, da se je izoblikovala še deveta postaja in je 23. januarja v cerkvi Sv. Jakoba koncertirala mlada Japončica **Jun Ko Wada**.

Equrno smo tudi za to leto ogreli s prvim »glasbenolikovnim ateljejem«. Tokrat je imela glasbeno besedo flavtistka **Ana Pezdirc**, če se po jutru dan pozna, se tem našim glasbenim utrinkom v likovnem svetu tudi v letu 1991, vsako prvo in tretjo sredo, dobro piše.

Veter na vaji

Od vsega najraje pa to urejamo v letošnji »usodi« **Vetra**, velikega mešanega pevskega zbora ljubljanskih srednješolcev. Že 11. januarja je dirigent **Marko Vatovec** popeljal svoje pevstvo v goste h koprskim vrstnikom in sorodnikom in o tamkajšnjem koncertu **Vetra** smo slišali dobre reči, o pozornosti, s kakršno ga je pričakala tamkajšnja kulturna javnost, pa sploh. Kmalu bo priložnost, da se zboru koprskih srednješolcev spet oddolžimo s svojo gostoljubnostjo.

Osnovne šole ta mesec niso posegale po naši ponudbi, šole po Sloveniji so se oglašale zaradi gradiv in pojasnil. Glasbeni znački ljubljanske osnovne šole so se kar pridno prijavljale za bližnji »**Zborovski živ-žav**« v veliki dvorani Slovenske filharmonije, kjer bodo zborčki in razredi spet drug drugemu peli. Najbolj posvečeni smo si že ogledali videokaseto z glasbeno-likovno-besedno pravljico »Nekaj, česar še ni bilo« – kar dobro so nam jo poustvarili študentje in mentorji AGRFT!

Naša glasbena lučka se je prižgala v dveh posebnih okoljih: v otroškem okrevališču na Rakitni, kot vsak mesec, in v ZRI Soča, tudi tam ne ravno prvič.

Drugi zvezek »**Za mlada srca, za mlada grla**«, ki bo ves posvečen skladatelju Mozartu, je šel v tehnične mline ZKOS.

Oh, in še marsikaj drugega je bilo, kar je vrelo v tem mesecu, omedilo pa se bo v naslednjih.

Ne, dolgčas nam že ni bilo. Tudi kompleksi manjvrednosti ali nepotrebosti nas niso dajali. Še časa nam je zmanjkovalo.

To pa takointako mora biti.

Jože Humer

LJUBLJANSKI KONCERTNI ABONMAJI

Abonentski koncerti so meščanska institucija. Nudijo dostopne cene z obročnim odplačevanjem, koncertne termine imajo enakomerno razporejanje v ugodnih časovnih razdobjih in programirajo skladbe, ki so večini poslušalcev všeč. Tudi v prvi polovici letošnje sezone v tem pogledu ni bilo večjih odstopanj, le da so vsi tokratni abonentski cikli na široko odprli vrata Mozartovim skladbam, saj gre letos za Mozartovo leto v svetovnem merilu. Vsebinska programov je bila romantika, le nekateri sporedi so segli v 20. stoletje s Prokofjevom, Šostakovičem in Hačaturjanom, medtem ko baročne glasbe na njih sploh ni bilo.

Slovenski filharmoniki so počastili štiri slovenske skladatelje, Alojza Ajdiča, Daneta Škerla, Janija Goloba in Primoža Ramovša, simfoniki RTV Slovenija pa Alojza Srebotnjaka in Primoža Ramovša ter dva predstavnika jazzovske smeri, Jožeta Privška in Janeza Gregorca. Na komornih sporedih Festivalovega abonmaja sta usmeritev v sodobnost pokazala sijajni kvartet pozavn Branimirja Slokarja in Trio Novšak. Prvi je v svoj koncert vključil skladbo Borisa Papandopula, drugi Janija Goloba. Med deli slovenskih skladateljev, ki kažejo vse odtenke današnjega glasbenega ustvarjanja od jazzovskih elementov (Privšek in Gregorc), vpletanja domače folklore v simfonični stavek (Golob, Srebotnjak) do kozmopolitske usmerjenosti (Škerl) in najnovejših tendenc (Ramovš) je posebno pozornost vzbudilo Pismo slednjega, ki v nasprotju z znano neemocijalnostjo tega našega letošnjega jubilaranta (70 let) vnaša v svoj slog tenkočutnejše elemente.

Združenje Slovenicum je v svojem letošnjem ciklu doslej predstavilo poleg nekaj bolj ali manj znanih Mozartovih del, ki vedno ogrejejo s svojo neablonsko fantazijo, tudi skladbe Mozartovih sodobnikov, ki so neupravičeno pozabljeni (Salleri, Koželuh).

Med številnimi solisti so bili zelo uspešni domači interpreti, od svetovno uveljavljene pianistke Dubravke Tomšič pa do tistih, ki so šele na začetku kariere. Na nadpovprečne umetniške zmogljivosti so opozorili avstrijski pianist Wolfgang Brunner, naši pianisti Tatjana Ognjanovič, Aleksandar Madžar, Steafan Vldar, čelistka Ksenija Jankovič, pozavnist Branimir Slokar, trobentač Stanko Arnold, tenorist Branko Robinšak, sopranistka Irena Bar, violinist Črtomir Šiškočič...

Koncertno sezono bistveno sooblikujejo dirigenti. Imajo svoj preskušen repertoar, svoje želje in tudi odločilno besedo pri izbiri slovenskega dela. Polega domačih ljubljencev občinstva (Nanuta, Munih, Privška) smo jeseni in pozimi za

E H O

pultom gledali dobre stare znanke: Wojciechowskega, Hänchena, Grafa, Wislockeja, Kovacsja in mladega Aleksejeva. Vsi po vrsti so upravičili ugled v svetu in velike umetniške sposobnosti.

PŠ

NA BLEDU SE NEKAJ DOGAJA - BODITE ZRAVEN!

Kvalitetnih kulturnih prireditev željni Gorenjci vedno bolj verjamejo gornjemu motu - vabilu. Od lanskega novembra jih AGENS, podjetje za kulturni management iz Žirovnice, dobesedno razvaja s ponudbo kvalitetnih kulturnih dogodkov. Vse dogajanje se odvija v blejski Festivalni dvorani, prireditve pasu združene v več ciklusih. KULTURNI KLUB združuje že izoblikovano, zahtevnejšo publiko. Doslej so ji ponudili dramo Zid, jezero Dušana Jovanoviča v izvedbi ljubljanske Drame, koncert komornega orkestra Slovenicum z dirigentom Urošem Lajovicem in pianistom Wolfgangom Brunnerjem (Mozartov večer) ter koncert Big banda RTV Slovenija z dirigentom Jože-

Big Band RTV Slovenija z Alenko Godec in Otom Pestnerjem

tom Privškom ter solistoma Alenko Godec in Otom Pestnerjem. Tudi naslednji dogodek bo prav vabljiv - v sodelovanju z Glasbeno mladino ljubljansko bodo na Bledu gostili izvajalce Mozartove opere Cosi fan tutte (23. 2. zvečer).

Otrokom je namenjen VRTILJAK. Novoletni program je bil primerno pisan, z lutkami, čarovniki, predvsem pa z radoživno otroško pesmijo, plesom in celo z darili. Pustni program so obogatili s predstavo Živalski karneval v izvedbi Pionirskega plesnega gledališča iz Celja. Na vrtiljaku se otroci vrtijo enkrat mesečno.

BIS PROGRAM želi navdušiti mlade (tako po letih kot po srcu), v gosteh pa je imel Janija Kovačiča, skupino Trinajsto prase ter italijanski duo Luca Ferrini - Michele Veronese (klavir, kontrabas). Marca jim bo s pomočjo ljubljanskega Big banda predstavil zgodbo o jazzu.

14. februar

1778 se je rodil španski kitarist in skladatelj **FERNANDO SOR**.

1972 je bila v New Yorku premiera musicla **GREASE**. Kasneje so posneli film, ki še vedno sodi med najuspešnejše musicle.

15. februar

1857 je v Berlinu umrl ruski skladatelj **MIHAIL IVANOVIC GLINKA**, avtor opere Ruslan in Ljudmila. 1981 je v San Franciscu v šestintridesetem letu umrl kitarist **MIKE BLOOMFIELD**.

16. februar

1896 se je rodil francoski pianist ruskega rodu **ALEXANDER BRAILOWSKY**, ki se je posebej odlikoval kot interpret Chopinovih del. 1969 so **JETHRO TULL** izdali prvo malo ploščo - Sunshine Day. V tiskarni so napačno natisnili ime skupine - Jethro TOE.

17. februar

1653 se je rodil italijanski skladatelj in violinist **ARCANGELO CORELLI**, ki so mu sodobniki pravili maestro nad maestri, glavni predstavnik klasičnega obdobja italijanske instrumentalne glasbe. 1972 je skupina **PINK FLOYD** predstavila svoj album The Dark Side Of The Moon. To je bilo skoraj leto dni pred izidom plošče.

18. februar

1931 se je rodil nemški skladatelj in režiser **DIETER SCHONBACH**, avtor multimedijskih oper. 1968 se je **DAVE GILMOUR** pridružil Pink Floydom, da bi zapolnil praznino, ki so jo povzročali vse pogostejši izostanki Syda Barretta.

19. februar

1743 se je rodil italijanski skladatelj in violončelist **BOCCERINI**, avtor opere La Clementina in 19. simfonij.

1972 je britanska vlada prepovedala predvajanje **McCARTNEYEVE** skladbe Give Ireland Back To The Irish.

20. februar

1791 se je rodil avstrijski skladatelj in klavirski pedagog **CARL CZERNY**. Med njegovimi deli se najbolj odlikujejo etude, ki jih še danes uporabljajo v klavirski pedagogiki.

1971 je bila na vrhu ameriška lestvica albumov velika plošča z glasbo iz musicla **JESUS CHRIST SUPERSTAR**.

21. februar

1893 se je rodil španski kitarist **ANDRE SEGOVIA**, eden največjih mojstrov kitare 20. stoletja.

1965 je umrl pianist in pevec **NAT KING COLE**.

1981 se **DURAN DURAN** prvič uvrstijo na angleško top lestvico s skladbo Olanet Earth.

22. februar

1903 je na Dunaju umrl skladatelj **HUGO WOLF**, mojster samospeva in vokalne lirike 19. stoletja. 1968 **GENESIS** izdajo svoj prvi single The Silent Sun. 1986 je **GEORD MICHAEL** naznanil, da zasedba Wham ne obstaja več. Konec štiriletne kariere, v kateri je duo prodal več kot 20 milijonov plošč.

23. februar

1685 se je rodil skladatelj **GEORG FRIEDRICH HANDEL**. Svojo prvo opero Almira je napisal 1705.

1952 se je rodil **BRAD WHITFORD**, član zasedbe Aerosmith.

24. februar

1897 se je rodil skladatelj **MATIJA BRAVNIČAR**, učenec M. Kogoja in S. Osterca.

1979 je bil v Hamburgu prvi nemški punk festival. Nastopili so DAF, PVC in drugi.

25. februar

1943 se je rodil **GEORGE HARRISON**.

1956 je umrl skladatelj **MARIJ KOGOJ**, ki ga najbolj poznamo po njegovi operi Črne maske.

26. februar

1770 je umrl italijanski skladatelj in violinist **GIUSEPPE TARTINI**, ki ga najbolj poznamo po violinski sonati Vražji trileček.

1989 je umrl jazz trobentač **ROY ELDRIDGE**, ki je Armstrongov stil povezal z novim trendom (bebop), ki ga je začel Dizzy Gillespie.

27. februar

1873 se je rodil znameniti italijanski tenorist **ENRICO CARUSO**. Njegov repertoar je obsegal 67 opernih vlog.

1957 se je rodil **ADRIAN SMITH** (Iron Maiden).

28. februar

1938 je umrl **NIKOLA FALLER**, dirigent zagrebške opere v letih 1887-89.

1941 se je rodil pevec **JOE SOUTH**. Njegova največja uspešnica Game People Play sodi v leto 1969.

1942 se je rodil **BRIAN JONED**, kitarist skupine The Rolling Stones.

Po koledarju so brskali
Marko Prčić, Dragan Bulić in
Branka Novak

JUGOSLOVANSKO BALETNO TEKMOVANJE

Peto jugoslovansko baletno tekmovanje (Novi Sad, 14. do 20. 1. 1991) je vnovič opozorilo na pomen te prireditve, ni pa predstavilo umetnikov, ki bi lahko posegli po najvišjem priznanju »Grand prix«.

Gojenec Srednje baletne šole iz Maribora **Jas Otrin**

Letos se je na tekmovanje prijavilo 62 plesalcev in učencev baletnih šol in 18 koreografov. Zaradi nekaterih nesoglasij o tekmovalnih pravilih (preobilen in prezahteven tekmovalni program za najmlajše do 18. leta) baletni šoli iz Zagreba in Beograda nista poslali svojih predstavnikov. Prav tako ni bilo na tekmovanju tekmovalcev iz Ljubljane. Tekmovanja se je udeležil le en Slovenec, petnajstletni učenec baletne šole iz Maribora **Jas Otrin**, ki je prejel posebno priznanje kot najmlajši tekmovalci. Posebno priznanje je žirija podelila tudi Ani Pavlovič za izkazane igralske in plesne kvalitete.

Tekmovanje je potekalo v treh skupinah. V prvi skupini so tekmovali tekmovalci do 18. leta starosti, in sicer s štirimi variacijami iz klasičnega baletnega repertoarja. Žirija, ki so jo sestavljali ugledni jugoslovanski baletni umetniki, pedagogi in strokovnjaki **Vinko Bogdanič**, **Vesna Butorac**, **Marin Crvenov**, **Lidija Pilipenko** in **Milica Jovanovič** je zlato odličje podelila **Aleksandri Georgievski** iz Skopja, med tekmovalci, ki so tekmovali z dvema variacijama, pa je prvo nagrado prejela **Andjela Djaković** iz Beograda. Med tekmovalci od 18. do 22. leta starosti je prvo nagrado prejela **Milka Hribar** iz Splita, v tretji starostni skupini (od 22. do 28. leta starosti) pa **Irena Veterova** iz Skopja.

Zlato odličje za koreografije s področja koreografije je žirija podelila **Jasminki Neufeld Imrovič** iz Zagreba. **B. Pretnar**

E H O

TRAVIATA

Upriporitev tako znane opere, kot je *Traviata* Giuseppea Verdija, pomeni gotovo izziv in hkrati veliko odgovornost vseh izvajalcev do samega dela in seveda do občinstva. Na mariborskem opernem odru so to Verdijevo opero prvič slišali 1923. leta, sledilo je še devet premierskih upriporitev, več obnovitev in številne ponovitve. V petdesetih letih je bila dobesedno stalno na sporedu. Najnovejšo *Traviato* so oblikovali domači umetniki in gostje iz tujine: režiser in koreograf **Wazlaw Orlikowski**, dirigent **Stane Jurgec**, scenograf **Wolfram Skalicky**, kostumografka **Ingrid Begović** in številni drugi. V vlogi *Violette Valery* je zablestela sopranistka **Natalija Kravcova Vorobjova**, ob njej je kot *Alfred Germont* nastopil **Miro Solman**, oče *George Germont* je bil izvrstni **Nikola Mitić**.

Enajsta premierska upriporitev (premiere je bila 1. februarja 1991) je opero v izvorniku – italijanščini blesteče predstavila kot pestro zlitje glasbe, igre, giba, besede in vizualnih učinkov. **TK**

AIDA – OPERNI SPEKTAKEL

Mesec februar izzveneva v znamenju na široko reklamirane Verdijeve *Aide* v Ljubljani. Deseta ljubljanska upriporitev te slavne opere (prva je bila že leta 1898!) skuša izrabiti kar največ možnosti, ki ji jih v tem trenutku ponujajo prostorni oder Cankarjevega doma, tuji gostje, predvsem pa spreten marketinški pristop v obveščanju potencialnih poslušalcev (gledalcev). *Aida* je obsežna opera z množičnimi in intimnimi scenami, ki predvsem v sami glasbi poslušalca držijo v napetosti. Prav to ji je vsa leta od prve upriporitve leta 1871 v Kairu, od koder je bliskovito prodrla v Milano, Berlin, Dunaj, Prago... in tudi v Zagreb in Ljubljano, ohranjalo sloves mojstrovine in popularnosti. Vsekakor je za odrsko postavitev *Aida* eno zahtevnejših opernih del. Tokratna predstava ljubljanske Opere je v marsičem kos Verdijevim zahtevam, izvajalcem – od scenografke in režiserjev pa do solistov, zbora in dirigenta – je uspelo ustvariti spektakel, ki očitno privlači množice gledalcev. To pa je bil najbrž tudi osnovni namen?! **KŠ**

PS: Oblikovalcem predstav *Aide* in *Traviate* bomo v prihodnji številki revije namenili več prostora.

JAZZOVSKA POMLAD – JAZZ BREZ MEJA

4. februarja se je s koncertom nizozemske zasedbe **Pili Pili** v Cankarjevem domu začela koledarsko nova jazzovska sezona, ki bo po informacijah iz naše osrednje kulturne ustanove v marsičem posebna.

Pravzaprav že zdaj govorimo o 32. jazz festivalu, v sklopu katerega nam bo Cankarjev dom do junija predstavil nekaj izvrstnih jazzovskih in poljazzovskih dogodkov.

Tako bo 26. februarja v CD nastopil znani kubanski trobentač, ki je pred nekaj meseci postal državljan ZDA, **Arthur Sandoval** s svojim kvintetom. Sandovala se spomnimo tudi iz Gillespiejeve zasedbe *United Nation Orchestra*, ki je nastopila v Gallusovi dvorani lansko jesen, predvsem pa s sessiona po omenjenem

Sam Rivers

koncertu v Jazz klubu diskoteke *Turist*. 15. marca nas bo ponovno obiskala njujorška pevkica **Cassandra Wilson**, gotovo največja zvezda vokalnega jazzu, ki bo v naslednjih letih na pevskem prestolu nasledila gospe *Betty Carter*, *Carmen McRae*...

Dan pozneje, 16. marca, bo v klubu CD nastopil legendarni saksofonist **Sam Rivers**, tokrat v triu. Koncert, ki ne sme mimo nas. Pakistanec **Nusret Fateh Ali Khan**, prvo ime azijske frakcije *World Music*, bo s spremljevalno skupino *Party* nastopil v veliki dvorani CD 19. marca, naslednji dan pa bo *fiesta latina* v klubu CD z zasedbo **Pau Brasil**. 8. aprila prihaja v goste zelo popularen jazzovski kitarist **John Abercrombie** s **Petrom Erskinom** in **Marcom Johnsonom**, obeta se torej srečanje z vrhunskim električnim jazzom. 21. aprila Cankarjev dom pripravlja nastop legende – bobnarja **Elvina Jonesa** s kvartetom, točno mesec dni za tem pa bo v CD spet brenkal **Paco de Lucia**.

Dizzy Gillespie s prvo damo ZDA, gospo Barbaro Bush, na velikem slavu v Kennedyjevem centru v Washingtonu lani decembra, kjer je (poleg Katharine Hepburn in treh drugih nagrajencev) prejel najvišje priznanje, ki ga v Združenih državah vsako leto podelijo izbranim najiminennejšim nastopajočim umetnikom.

Informacije o koncertnih terminih tik za mejo so bolj skope. V italijanski Gorici poteka prireditve **Incontri Jazz**. Konec januarja je v Teatru Verdi nepozabno jazzovsko veselico priredil nam dobro znani trobentač **Lester Bowie** s super zasedbo **The Leaders** (Steve Turré, Chico Freeman, Don Moye...), na 25. februarja pa so predstavili koncert velikega **Dizzija Gillespieja** s kvintetom.

V Gradcu v Avstriji bodo aprila nastopili **Dave Brubeck**, **Dizzy Gillespie** in **Modern Jazz Quartet**. Tako, kaj pravite? Polni žepi jazza, kaj! Sicer pa redna srečanja jazzerjev še naprej v Jazz klubu diskoteke Turist vsak ponedeljek zvečer.

Jazzovski srečno **Matjaž Ambrožič**

KILLING JOKE

Killing Joke je zasedba, ki že vrsto let deluje na področju dark-alter scene. Včasih obseden s hudičem, včasih skoraj svetniški je vodja skupine **Jaz Coleman**. V pogovoru je zvenel dokaj prijazno, vendar pa ga je obdajal plašč skrivnostnosti, ki se ga je trudil obdržati.

Ob vprašanju o sedanji situaciji v svetu je začel z razlago o povezanosti prerokb iz svetih knjig vseh večjih religij s krizo v Zalivu ter o vključevanju glasbe Killing Joke v krizne situacije. Primer za to je pesem **Wardance**, nastala pred enajstimi

E H O

leti, ki je zdaj na višku svoje popularnosti.

Osveščenost ljudi je ocenil kot nizko, z razlago, da lahko pričakujemo mir, ko bo človek našel mir v sebi. Dokler pa vlada materializem, bodo tudi konflikti. Trdi, da v tem prednjačijo Američani.

Poleg projekta **Killing Joke**, se ukvarja tudi s slikarstvom, video-artom, predvsem pa z resno glasbo. Pred kratkim je dirigiral simfoničnemu orkestru v Kairu, zdaj pa komponira za madžarski orkester.

Ko posluša glasbo, vedno išče genialnost, ko skozi človeka deluje bog. Rad ima Stravinskega ter specifična dela, kot na primer Mozartov Requiem ali Beethovnova Peta simfonija. Moderne glasbe ni omenjal, le to je priznal, da je včasih poslušal Joy Division.

Nastop je bil dober, le ozvočenje je bilo zelo slabo, tako da je spačilo pesmi do komajšnje prepoznavnosti. O. K., pa drugič...

Urban Schrott

V ŽIVO

Killing Joke so kljub nemogočim pogojem za izpeljavo uspešnega koncerta (predvsem kljub ubijalsko hladnemu ozračju v tričetrt prazni dvorani) **16. januarja v Hali Tivoli** (organizator ŠKUC-R.O.P.O.T.) dokazali, da njihova izjemna zadnja plošča nikakor ni slučajna in da so se po več kot petih letih premora uspeli ponovno postaviti na noge. **Killing Joke** so danes znova skrajno sodobno rockersko zvoneča skupina. Leta elektro-popa so za njimi. Po eni strani se vračajo k svojim ostrim, apokaliptično mračnim začetkom, po drugi pa se uspelo odzivajo na agresijo zrelejšega novega podzemnega metala, ki se je pogosto učil prav pri njih. **Killing Joke** te v živo s svojim mračnim frontalnim napadom dobesedno zabijejo v tla pod odrom. Kljub temu so člani skupine (z izjemo pevca Jaza Colemana) na nastopu presenetljivo statični. Z nerovo prepojeni Jaz je tokrat ob hladni dvorani uspel le delno prepričati. Daleč najbolj je presenetil njihov novi bobnar (ki se ga spomnimo tudi iz zgodnjih P.I.L.). Z ostrim in izvrstno razdelanim igranjem je držal ključne točke njihove žive godbe.

Vinkovške **Majke** so v klubu **K4 (29. januar, organizator CIDM)** poskrbele za enega najmočnejših rock dogodkov v enoinpolletni zgodovini omenjenega prostora. **Majke** so vse manj sopotniki s pozitivno rockersko energijo nabitih Partibrejkersov. Vedno bolj jih nosi v temačne, umazane ulice rockanja in rolanja, ulice iz kakšnega Zadnjega odcepa za Brooklyn, ulice, v katerih lahko obsta-

Foto: Milan Mrešun

nejo samo najbolj od samouničenja obsedene rock'n'roll živali. Še posebej njihovega pevca so prevelike količine različnih substanc pripeljale do enega temeljnih razpotij temne strani rocka, na katerem so se pred njim že znašli različni Nicki Cavei in Iggyji Popi; pot ga lahko vodi le še v obvezno zdravljenje ali pa med prezgodaj izgorele heroje rocka, od »svetega« Jima do lana Curtisa. Žalostno dejstvo je, da so nastopi prebivalcev temnega pola sveta rock'n'rolla, ko se ti znajdejo na omenjenem razpotju, na omenjeni ostrini britve, daleč najprepričljivejši.

Nastop zahodnonemških hate-metalcev **Kreator (Festivalna dvorana, 30. januar, organizator AFK)** je bil brez dvoma najbolj ekstremen težkometalni koncert, kar sem jih lahko videl. Dveurno brez-kompromisno drvenje in žaganje skupine sodita ob prvem ljubljanskem koncertu Laibacha ter nastopih zgodnjih Swansov in Test Department med najhujše primere rockerskega zvočnega terorizma v naših dvoranah. **Kreator** seveda niso elitna skupina za visoke alternativne ljubljanske kroge. Na njihov nastop je prišlo več kot tisoč mladostnikov, ki so njihovo drvenje na odru pospremili z igranjem po neobstoječih kitarah in z vztrajnim vrtenjem svojih obstoječih »čup«.

Ljubljanski nastop **Iggyja Popa (Hala Tivoli, 3. februar, organizator ŠKUC - R.O.P.O.T.)** me ni posebno navdušil, nekajkrat manj od njegovega koncerta v Münchnu pred dvema letoma. Nastop je dokaj neprepričljivo razpadel v dva dela - v Iggyjeve stare Stooges norosti (na začetku in koncu) in v mlačen pop rock, vezan na njegovo novo ploščo **Brick By Brick** (v osrednjem delu), pri čemer je umanjkal trden vezni člen, ki bi mu dal razločno facu. Bleda skladbice z **Brick by Brick** mu te niso mogle nakloniti. Ravno tako ne **Raw Power** repertoar, ki je ob stiku z njimi izgubil svojo pravo prepričljivost. Škoda, da Iggy tokrat ni bolj odločno stavil na karte svojih kvalitetnih pop skladb, ki bi zmanjšale težo skladb z **Brick By Brick** in na katere je večji del publike tudi čakal, vsaj če sodimo po izjemnem odzivu na Pesengerja ob zaključku nastopa. **podgana joe senior**

IGGY POP

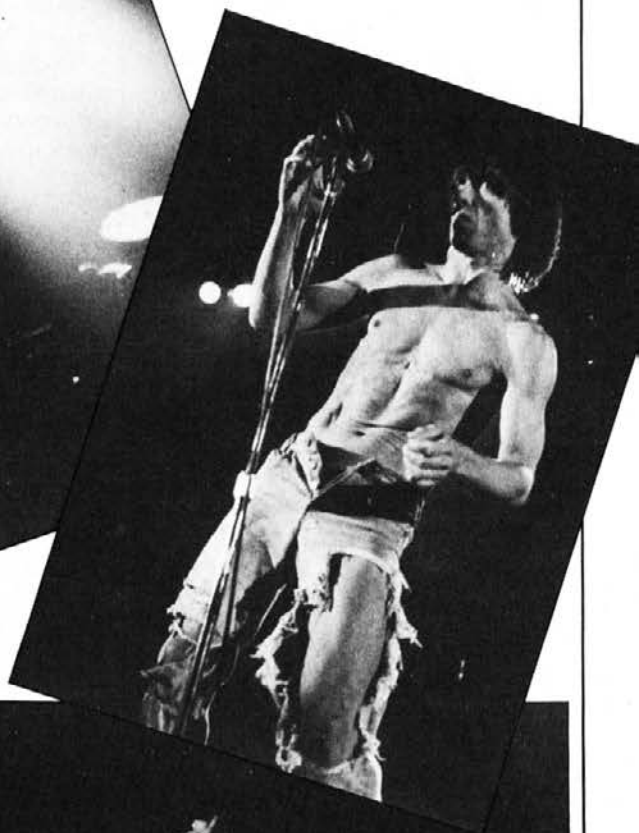
Hala Tivoli, 3. februarja 1991
Organizator ŠKUC R.O.P.O.T.

Foto Dušan Moll

Foto Milan Mrčun

LETA SREDINSKIH ODKLONOV

Enkrat se zbudim, modro nebo,
sonce greje, vse je lepo.
Lepi so hribi, lep je ta gaj,
leta sredinskih odklonov se začinjajo zdaj.
(Pankrti)

Novi kulturni minister nam na predvečer Prešernovega dne postreže z dolgo pridigo o kruti dediščini in zlobnih sovražnikih nove oblasti. Medtem eden ključnih članov Neue Slowenische Kunst in soavtor Krsta pod Triglavom vztraja v gladovni stavki kot sredstvu prepričevanja omenjenega ministra in ostalih vladnih eminenc. Barbari so pred vrati! In kadar govori orožje, tedaj naj poezija molči. Kulturni program nove oblasti za letošnje leto nam še vedno ostaja neznanka. Toliko hitrejše so njene poteze, ko je treba postreči z zakonodajo, ki izenačuje svobodne kulturne delavce z obrtniki in po zaslugi katere bomo »svobodnjaki« primorani k prisilni gladovni stavki ali vsaj h kruhu in vodi. A barbari so pred vrati! Po univerzi v Ljubljani se širijo govornice, da naj bi v kratkem zaprli tudi pipico pri virih dotacij Radiu Študent. Tako bo na njem nujno prišlo do zmage njegovih pragmatičnih členov in radio se bo čez noč iz politično-kulturnega nespodobneža pretvoril v neopazno komercialno lokalno postajo. Kadar govori orožje, tedaj poezija molči! Kako si lahko razložimo dejstvo, da se v zadnjih štirih letih v Ljubljani ni izvalila niti ena odmevna nova sveža rockovska skupina in da ljubljanski rockovski utrip še najbolj spominja na otok Susak, saj heroji slovenskega novega rocka z začetka osemdesetih let z dolgočasno križarijo od ene anemične »superskupine« do druge? Mulcev, ki bi uporniško našagali po kitarah, v metropoli suverene Slovenije ni na spregled. Prav tako se na tistih njenih rockovskih dogodkih, ki ponujajo izzive, redno srečuje ista, počasi starajoča se publika. Kje je najmlajša ljubljanska rockovska generacija? Očitno visi doma, prilepljena ob lepljivi blišč MTV-ja, Super Channela in njenih sorodnikov. Na Ljubljano se vedno bolj trdno stiska pokrov sivega, neustvarjalnega in do skrajnosti konservativnega srednjeevropskega provincialnega mesteca.

Omenjeni pokrov se nad Ljubljano ni znašel naključno. Vzroke zanj moramo nujno iskati v premikih v jugoslovanskih herojskih političnih sferah. Od srbskega izbruha ošpic nacionalkonservativizma leta 1987 je njihova epidemija okužila skoraj vsak kvadratni meter dežele ob vedno bolj luknjasti cesti bratstva in enotnosti. Tuži v deželici na sončni strani Alp sta se (najbolj po zaslugi vedno močnejšega pritiska medijev) kritična refleksija in prevladujoče javno mnenje vedno bolj podrejela konservativnim psihozam, ki so jih sprožile politične prerokbe, da bosta lahko njen narod in njegova mlada demokracija obdržala svoj neokrnjen obstoj le pod pogojem, če bosta proti vdoru barbarov z Juga postavila vsaj Hadrianov zid. Zid je bil nato v rekordnem času postavljen, podobno kot v drugih republiških središčih – zid predsodkov in nezaupanja do drugih, zid nesposobnosti komunikacije z njimi, zid nujne notranje narodne pomiritve v času zunanjih sovražnikov, zid, ki nas je v nekaj mesecih iz let postopne demokratizacije in slovesa od samoupravnega socializma vrgel v mračno dobo zapoznelega fevdalizma. V dobo katolicizma na pohodu, v dobo mitov o majhnih in močnih državah, v dobo rednih vojnih stanj, mitnin, davkov na glavo in lokalnih kovnic, ki posredno vedno bolj duši tudi komaj oživelo privatno podjetništvo.

Ljubljana je bila kot študentsko središče v sedemdesetih in osemdesetih letih mesto, ki je živelo od prepaha idej z one strani Kolpe, mesto, kamor so najpogosteje bežali taki in

E K O L O G

drugačni nekonformisti z Juga, saj jim je to s svojo liberalno univerzitetno atmosfero omogočalo prostor za delovanje, če ne drugje, v alternativnih kulturniških praksah. Prav živahni krog ubežnikov je Ljubljani pospešil njen alternativni utrip in jo odločno povlekel iz provincialne otopelosti. S postavljanjem zidov, z valom neokonservativizma in pogosto tudi antiintelektualizma v vseh sferah življenja Slovencev je Ljubljana svojo nekdanjo privlačnost izgubila.

Nova slovenska vladajoča politika seveda ni enako zaprta proti vsem mejam. Daleč najbolj jo mika komunikacija z rajem Srednje Evrope. To je seveda Evropa konservativnih CDU-jev na oblasti, katere ključno borbeno geslo je še vedno »za vero, dom, cesarja« (pri čemer je zadnjega najpogosteje zamenjal Narod). Njena osnovna celica je malomeščanska družina s svojim zunanjim plaščem reda in miru. Popolnoma razumljivo je, da v ta raj ne sodi drugačna, izzivalna kultura, temveč le najbolj preverjeni, narodno afirmativni in bogaboječji umotvori »priznane« umetnosti. Tako modre misli zunanega ministra Slovencev o nujnem projektu slovenskega nacionalnega opernega dela nikakor niso naključne. Prav tako ne odpor kulturnega ministra do tvorca Neue Slowenische Kunst, ki se poleg vsega ponaša še z neuglednim južnjaškim poreklom. Na Dunaju, kot daleč najbolj liberalnem srednjeevropskem središču, se študentje že dolga leta trdo borijo za svojo radijsko postajo. Tamkajšnja oblast vztrajno zavrača njihove prošnje za njeno postavitve. Podobne težave imajo mladi v univerzitetnem Gradcu, da o steriliziranih trgovskih mestecih Celovec in Beljak ne govorimo. Ravno v njihovi smeri tone barka novodobnih Noetov iz palače na Prešernovi.

Barbari so pred vrati! In kadar govori orožje, tedaj poezija molči. Medtem ko po drugih mestih dežele nekdanjega bratstva in enotnosti razsajajo izvrstne rock skupine, ki jih je pripravljena toplo sprejeti celo ljubljanska publika (vsaj dokler jim za njihove nastope ne bo potrebno urejati delovnih viz) – pa naj gre za novosadske Boje, beograjske Disciplino kične in Partibrejkerse, vinkovške Majke, puljske Spoons in Messerschmitt, si lahko v zatohli Ljubljani le žvižgamo pesmico Za železno zaveso nekdanjih Pankrtov.

Stare babe pulijo z zemlje rdečo peso,
mrak pada na železno zaveso...
Še mrtvi konji ne morjo več v nebesa.
(Pankrti)

Peter Barbarič

DVA FOLK FESTIVALA

Od Marseilla do Ljubljane

Od 5. do 8. julija je v Monzi, nedaleč od Milana, že tretje leto potekal festival z naslovom Zvoki starih glasbil – Suoni di antichi strumenti, ki ga neutrudno in dosledno vodita izdelovalec glasbil Michele Sanginetto in njegova družica Paola Casali.

Za razliko od večine tovrstnih italijanskih festivalov, ima festival v Monzi jasno programsko usmeritev in koncept. Organizator vsako leto posebej izbere temo, tej primerno pa tudi nastopajoče na koncertih, ki se vrstijo v parku palače Villa Reale v samem centru mesta. V času festivala je odprta tudi mednarodna razstava starih glasbil, plošč in literature, kjer je mogoče marsikaj videti, pa tudi marsikaj kupiti. Po trgih in vseh bolj odprtih prostorih mesta v času festivala igrajo različne skupine, ljudje pa plešejo in se veselijo. Festival se je pričel z otvoritvijo razstave v palači. Sledile so razprave in predavanja muzikologov, izdelovalcev glasbil in glasbenikov

Prvi večer je z nastopom v malem gledališču palače popestrila in zaključila italijanska skupina Tre Violini, ki izvaja plesno glasbo severnega dela Italije. V skupini poleg treh violinistov srečamo še kitariste in tolkalce, vseeno pa je splošna usmeritev dovolj avtentična.

s spremljajočimi posnetki (zvočnimi in slikovnimi) nekaterih zanimivosti predvsem znotraj italijanske ljudske glasbe.

Drugi večer so v parku palače nastopile tri skupine.

40' à l'ombre iz Marseillea goji predvsem provansalsko glasbo. Tolkala, lajna, harmonika – to so nosilci zvočne podobe dovolj zanimive skupine. Glasba, ki se v izhodiščih navezuje na pretekla obdobja vse do srednjega veka, je z izvedbami v ljudskem duhu s pravo mero znanja kljub nevhvalni vlogi začetne skupine večera že poživila prisotne.

La Cantarana je kot naslednja predstavila del italijanske tradicije. Sicer dobra skupina, ki izhaja iz tradicionalnih zvokov in melodij, je ena mnogih, ki v Italiji trenutno delujejo, odlikuje pa jo predvsem čvrsto oklepanje preteklosti brez pretiranih sodobnih dodatkov.

Kot tretji so nastopili **Trouveur Valdote**.

Že ime samo pove, da prihajajo iz Val d'Aoste, ene od pokrajin na zahodu Italije, točneje iz doline, v kateri je, obogatena z nekaterimi italijanskimi vplivi, dovolj pristno ohranjena stara francoska kultura. Posebna zanimivost skupine je tudi najstarejši član, ki pri devetdesetih letih še vedno veselo udarja ritem z lesenimi žlicami.

V soboto je v enem od prostorov palače potekala celodnevna šola ljudskih plesov, tokrat s poudarkom na irskih plesih, ki jo je vodila skupina **Black Velvet Band**. Sploh so na tovrstnih festivalih plesne šole in tečaji nekaj vsakdanjega.

V centru mesta sta igrali skupini **Bandalpina** (italijanska delno folklorna zasedba, ki ohranja tradicijo vaških praznikov skozi plesno glasbo) in večja zasedba **La Delphinale**, ki se od prej omenjene **Bandalpine** konceptualno kaj malo razlikuje. Razlike so le v zasedbi posameznih instrumentov, povsod pa najdemo harmonike, piščali, dude, violine, bobne in kakšno kitaro.

V soboto sta v večernem koncertu v parku nastopile skupini **Tritonus Diabolus** in **Malbruk**. Prvi so zanimiv švicarski trio, ki izvaja pretežno staro glasbo na podlagi starih zapisov in priredb. Večina glasbe je instrumentalna, nekaj je tudi vokalne, ta je največkrat v nemščini. Glasbila so izvorna ali pa so kopije izvornih glasbil (dude in lajna, bombardar, citre, piščali, bobni). **Malbruk** izvajajo glasbo iz Piemonta, od koder tudi so. Gre za še eno področje, na katerem se mešata francoska in italijanska kultura, kar lahko opazimo v besedilih (predvsem vsebinsko) pa tudi v glasbi sami. Tudi tu je opazna povezanost s srednjim vekom. Vodja skupine **Silvio Orlandi** se ukvarja še z izdelovanjem glasbil in z organizacijo festivalov ljudske glasbe. **Malbruk** so dokaj tradicionalni, vendar uporabljajo poleg izvornih glasbil tudi sintetizator, največkrat le kot nadomestilo manjkajočim glasbilom, ne pa kot samostojno dopolnilo glasbi.

V nedeljo se je festivalsko življenje začelo s plesnim tečajem. V mestu so nastopili **rezijanski godci** in plesalci tamkajšnje folklorne skupine ter skupina **Aberseer Musikanten** iz Avstrije, ki ohranja poleg glasbe tudi ljudske obrti, običaje... Na zadnjem večernem koncertu so nastopili **La Sedon Salvadie** (Divja žlica) iz Furlanije in ljubljanska skupina **Trinajsto prase**.

La Sedon Salvadie se vedno bolj oddaljujejo od tradicionalnega načina izvedb in poskušajo v glasbo vplesti vplive drugih zvrsti. Priredbe skupine so na trenutke podobne že slišanim pristopom, glasbeniki se očitno iščejo. Od prejšnjega obdobja delovanja so La Sedon Salvadie še ohranili nekaj čisto ljudskih pesmi in plesnih viž, ki pa zavzemajo manjši del nastopa. Škoda.

Prireditev je v celoti uspela, za letošnje leto pa Michele napoveduje za temo festivala Zvoki starih glasbil: Keltska harfa.

Folkest '90

V Furlaniji že dvanajst let živi Folkest, festival ljudske glasbe. Pravzaprav je bolj festival »folk« glasbe, kar pove že ime samo, in svoje usmeritve nikdar ne jemlje preveč resno in dosledno, zato pa v okviru omejitve z izrazom »folk« lahko na furlanskih prireditvah marsikaj srečamo.

Spilimbergo je postal prizorišče Folkesta šele v zadnjem času, prej se je Folkest dogajal v San Danielu, nedaleč od Spilimberga, približno dvajset kilometrov od Vidma. Skratka, vse skupaj je zelo blizu.

Nastopajoči na koncertih navadno na sklepni prireditvi nastopijo v vsem zvezdniskem stilu. Kot že rečeno, je treba izraz »folk« v Italiji jemati z rezervo. Kaj je bilo »folk« gibanje v šestdesetih in sedemdesetih letih, vemo. Kaj je ljudska glasba tudi. No, če vse to združimo, dodamo pa še nekaj jazza, rocka... na koncu dobimo natanko tisto, kar nam zahodni sosedje servirajo kot »folk« glasbo.

Lani v Spilimbergu (imenuje se po gradu, na katerem poteka prireditev – včasih Spengenberg) v usmeritvi prireditve ni bilo odstopanj. Spored je bil v dveh večerih, 28. in 29. julija, kolikor je festival trajal, raznolik. Vsebinsko in kakovostno. Kot vedno, so se tudi tokrat v spored prikradle manj znane skupine, pa nekaj zvezd. Na vsaki tovrstni prireditvi mora nastopiti še kakšna bivša zvezda, po možnosti protestni pevec ali kantavtor, ki zbujata nostalgijo večjega dela publike.

V Spilimbergu so nastopili:

Italijanska skupina **Cantovivo** – zanimiva skupina, ki ostaja v okviru trenutno najbolj razširjenega načina združevanja raznih vplivov z ljudsko glasbo. Tehnično dobra, idejno povprečna, ima pa vse možnosti, da se bo še razvila. Za začetek povsem primerna skupina.

Robert Mandel je s svojo lajno (ghirondo, hurdy-gurdy) razgrel publiko. Izvaja madžarsko ljudsko glasbo, srednjeveške plese in staro glasbo nasploh, če ima vsaj približno plesni značaj. Vmes navrže še kakšno improvizacijo, z obvladovanjem instrumenta in kontakta pa zna prepričati.

Mala duduška muzika je češka skupina, ki izvaja (igra, pleše, poje) češko ljudsko glasbo. Izvirna zasedba in glasbila, odlična tehnika, velik smisel za humor in nekaj eksotike so naredili svoje. Publika je dobesedno norela, in imela je razlog za to. Vsekakor glavne zvezde prvega večera, ki so jih komaj pustili z odra.

Yannick Monot & Nouvelle France so iz francosko govorečega dela Severne Amerike – delno Kanada, Louisiana... Vplivi so očitni, nekaj malega francoske ljudske glasbe se meša s countryjem, rockom. »fidlanjem«... Odlična glasba za »žur«. Dinamična, melodična, energična in obenem preprosta, odlično odigrana in ustrezno povezana.

Prvi večer na Folkestu je zaključil **DONOVAN!** Bivša, zvezda svoje glasbe v zatonu, ki se v zadnjih dvajsetih letih ni naučil niti ene nove pesmi (protestniške seveda) je krepko izgubil glas, razvil vibrato in ni pozabil igrati na kitaro. To je pa tudi vse. Publika je bila seveda navdušena. Donovan pa tudi, saj ga dandanes najbrž le redkokdo še tako resno jemlje.

Drugi večer:

An Erminig so skupinica nemških zagnancev, zaljubljenih v bretonsko glasbo, ki jo tudi izvajajo. Ni slabo, ampak Bretonci to znajo boljše. Manjkala ni niti keltska harfa, petje v bretonski keltščini, ki sploh ni lahka.

Rod MacDonald s svojo kitaro, orglicami in glasom ni bistveno odstopal od siceršnje kantavtorske tradicije, s tem da je pel veliko bolje od Donovana, glasba pa je bila nekoliko manj znana in bolj sveža. Njegov nastop je minil precej neopazno.

Ricardo Tesi in Patrick Vaillant sta dokaj uspešen par, ki s svojo »frajtonarico« in mandolino že nekaj let uspešno delujeta in združujeta italijansko, francosko in še kakšno evropsko, pa tudi delno ameriško glasbo in ki igrata vse od evergreenov naprej. Kvaliteta ni vprašljiva, vsak svoj instrument obvladata do skrajnosti. Univerzalca za univerzalno publiko.

Dolores Keane je s svojo skupino navdušila. Pevka je pojava tako glasovno kot fizično in je z izvedbami irske tradicionalne glasbe zmerna in v vrhu tovrstne irske izvedbene prakse. K uspehu ji pomaga že glasba sama, stik s publiko ji ne predstavlja problema, celoten koncert pa je v (kvalitetnem) vrhu podobnih zadev.

Festival je s svojo skupino zaključil **Danny Thompson**. Skupina **Danny Thompson's Whatever** izvaja na ljudski glasbi temelječ jazz, ki ne zahaja v avantgardistične vode, je pa izvedbeno in muzikalno zelo kvaliteten. Smisel za humor odlikuje njihovo glasbo, v kateri pa zasledimo tudi nekaj mistike in očitno zaljubljenost v ljudsko tradicijo, ki jo je vodja skupine izpričal s sodelovanjem v projektih zmerno inovativno usmerjenih »folk« skupin.

Na koncertih so nastopili še: Alan Stivell, Orient express, Mirò, Agrigantus, Bocoy, Makvirag, Whisky trail, Morrigan's wake, Armagh Pipers, Gary Hall, Pietro Bianchi, Barbaro. Folkest je zanimiva prireditev, ki se zaradi organizacijskih in finančnih problemov prilagaja okusu publike, od katere je odvisna. Celotna prireditev je delo peščice zagnancev iz Furlanije, ki jim pomaga še nekaj sorodnih duš iz Italije. Prava »folk-fešta«.

Tomaz Rauch

Z NAGRAJENCEM JAKOBOM JEŽEM

Gospod Jež, ko sem Vas pred dnevi poklicala, da bi Vas poprosila za ta pogovor, sem bila prva, ki sem Vam sporočila, da boste prejeli Prešernovo nagrado. Kar niste mi verjeli... pa me zanima, kaj ste najprej pomislili?

Res nisem prav verjel. A vedel sem, da sem predlagan. Bil sem veselo presenečen. Učinek je bil takojšen – imel sem naročilo za skladbo, s katero sem že nekaj časa odlašal, zdaj pa sem jo takoj napisal; mislil sem si, zdaj sem pa nagrajenec in moram bolj pohiteti s svojim delom.

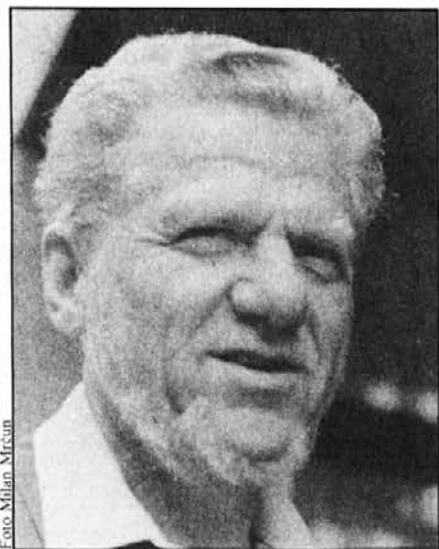
Vaše delo je bilo skozi vse Vaše življenje razpeto med ustvarjanjem na kompozicijskem področju in med pedagoškim delom; mladim ste se posvečali na vseh stopnjah izobraževanja – od osnovne, nižje in srednje glasbene šole do Pedagoške akademije. Vedno ste bili v stiku z mladimi, prav tako ste zanje veliko komponirali. Obenem ste več kot dve desetletji urejali glasilo Grlica. Kako ob vsem tem najti čas za komponiranje, ki vendarle zahteva celega človeka?

To je res problem in gre za nekakšno razklanost. Spomnim se, ko sem še urejal Grlico. Vedno sem bil v stiski s časom, vedno je zvonil telefon in je bilo treba kaj preštudirati – pri tem sem precej natančen – tako sem velikokrat zaostajal v pisanju in je bilo včasih treba tudi kaj na hitro narediti, s precejšnjim naponom energij... vendar pa mi je bilo skladateljsko delo vseskozi najbolj bistveno. Po drugi strani je bilo tudi pedagoško delo tisto, ki me je stimuliralo v tem kontaktu z ljudmi. Moje delo je imelo odziv in ves čas sem se zavedal, da je treba še veliko postoriti tudi v širšem smislu – v glasbeni vzgoji. To področje je nenehno odprto in terja nove in nove moči.

Pripadate tisti skladateljski generaciji pri nas, ki je pravzaprav imela nekaj dovolj srečnih obdobj, v katerih si je izborila svoj prostor pod soncem slovenske kulture – bila je zelo močna – tu mislim na skupino skladateljev Pro musica viva.

To je bilo gotovo pomembno obdobje v naši generaciji, ko nas je družilo neko skupno prizadevanje za prodor novejšje glasbe pri nas; po eni strani je šlo za pripranje koncertov, po drugi pa tudi za afirmacijo lastnih del. Najbolj aktivna je bila skupina v obdobju od 1960 do 1965 in še nekoliko kasneje – leto 1970 pa je bilo tisto, ko je vsak od nas doživel neko polno zrelost ustvarjanja, napisal prva najbolj pomembna dela. Takrat so se začeli razdori – jasno, da je taka skupina

bolj odraz mladosti – kasneje nismo imeli več veliko skupnega; kot prodor pa je bil to zelo pomemben čas.

Vašo glasbo sem sama vedno znova doživljala in jo še vedno doživljam kot svet intimne, svet, ki ne išče zunanjega bleska tudi kadar komponirate za večje sestave – npr. v kantatah, v vokalno-instrumentalnih delih, ki zavzemajo značilen in pomemben del vašega opusa. Nikjer ni pompoznosti, vedno je na prvem mestu človek in njegovo intimno doživljanje sveta.

Res gre za neko intimo, za nek neposreden odnos do glasbe. Rad sodelujem z glasbeniki ali z ljubitelji, ki imajo neposreden odnos do glasbe – ki so res zainteresirani za delo, ki naj jim ga jaz napišem. Drugo je, da me zanima dialog v glasbi – da je moja glasba nekomu potrebna. Manj me zanima svečanost koncerta – npr. abonmajskega koncerta – čeprav tega ne podcenjujem, tudi sam obiskujem te koncerte. Bolj mi je do nespornega kontakta, kakršen je mogoč na primer z zborovskimi pevci, ko sodelujejo v procesu nastajanja skladbe. Morda pa je tudi moja napaka, da sem čisto koncertno zvrst nekoliko zanemaril... tudi na tem področju bi bilo treba še marsikaj postoriti. Mogoče me je prav zaposlenost s širšo vzgojo usmerjala v tisto najširše glasbeno delo, ki pa ima seveda svoje značilnosti, posebnosti, v katere se je treba poglobiti, da se jim približamo.

Omenili ste delo s človekom, z zbori, z mladimi... So Vam kdaj dali neposredno pobudo, idejo – znani so številni vaši mladinski zbori, ki jih poje že več generacij šolarjev (od znamenite

Igraj kolce in drugih ljudskih pesmi, pa Enci benci in podobnih)?

En kontakt je bil ta, da sem bil učitelj učiteljev, teh, ki so nato odhajali na šole, drug pa, da sem urejal Grlico, ki so jo ti učitelji dobivali in je bilo treba Grlico polniti z novimi skladbami. Teh je vedno primanjkovalo in skoraj za vsako številko sem kakšno napisal. Seveda sem gledal, da nisem svojih skladb forsiral, da sem bil sorazmerno zastopan... bila pa je v tem neka kontinuiteta. Udeleževal sem se tudi vseh revij in festivalov, kjer so ti zbori nastopali, se veselil uspehov teh mojih nekdanjih študentov in to je prispevalo k moji večji zraččenosti s tem najširšim glasbenim delom širom po Sloveniji.

Tudi kadar niste pisali za mlade glasove in za vaše študente, ki so potrebovali novo zanimivo literaturo, ste se vedno vračali k vokalu. Sem morda indiskretna, če Vas vprašam, ali je ta nagnjenost izvirala iz družine – Vaša žena je pevka, ki je nastopala v več Vaših skladbah – je bila ona pobudnica teh del?

To je zanimivo vprašanje. V sodobni glasbi pravzaprav dostikrat ne gre samo za določene note, ki so klasično napisane, ampak je treba še marsikaj obrazložiti izvajalcu in še marsikaj preizkušati. Če ima človek nekaj bližnjih ljudi, ki so pripravljeni stopiti v tak projekt, je to zelo pozitivno in seveda tudi vpliva na samo zvrst ustvarjanja. Tako sem tudi jaz dobival tesnejši odnos do vokala, saj se je v sodelovanju s soprogo in s še drugimi pevci moja glasba lahko kar najbolje realizirala. Zdaj, ko bi bilo treba take posnetke obnavljati, pogrešamo novih moči – mlade pevce, ki bi se tega znova lotili.

Včasih smo snemali na slabše trakove... pa tudi smisel življenja glasbe je v tem, da se taka glasba tudi obnavlja, naj se vsaj vsakih deset let znova posname, primerja... to je potem tudi kultura razvijanja domače glasbe in preizkušanja, koliko ta glasba velja... tega nam manjka. Mogoče bo bolje, ko bodo prišle spet mlajše generacije, ki bodo imele več tega občutka v sebi.

Človeški glas je večkrat tudi v ospredju tistih skladb, kjer ga poimenujete kot glasbilo, kot najzlahtnejši instrument. Tudi če pevec je v ospredju, je znotraj instrumentalnega ansambla takorekoč enak med enakimi.

Morda sem pri nas res prvi preizkušal druge možnosti, ki jih je ponudila sodobna glasba – nova odprtost do vseh možnosti izražanja, ki se porajajo v glasbi zadnjih desetletij. V tem smislu me je zanimala paralela z instrumenti. Vprašal sem se, zakaj bi moralo biti pri človeškem glasu vedno prisotno besedilo, zakaj ne bi vzel le kakšne besede, zloga in ga transformiral... tako

sem prišel do inovacij, ki so prinesle mogoče novo svežino izražanja. Prav s temi skladbami sem potem prodril tudi v tujino, npr. leta 1979 na Svetovne glasbene dneve v Atene, kjer je bil izvajan Pogled narave in pred štirimi leti na Svetovne glasbene dneve v Köln, kjer je bila izvajana Caccia barbara.

Za vaša vokalno-instrumentalna dela ste nekajkrat posegli po besedilih iz naše davne preteklosti; dotaknili ste se slovenske kulturne dediščine v kantatah Brižinski spomeniki in v Do fraig amors več stoletij starih besedil, prvih primerov zapisane slovenske besede. Kako to?

To izhaja še iz mojih študentskih let, ko mi je bilo nekako zoprno vedno poslušati tožeče pesmi, ki hočejo izražati pesniško bolečino; takšen je seveda moj osebni pogled, da mi to nikoli ni bilo preveč blizu. Hotel sem izbirati širše teme, ne čisto osebne, take, ki zadevajo narod, njegovo kulturo ali naše bivanje.

Tako sem za Do fraig amors izbral besedilo Oswalda Wolkensteina iz 15. stoletja, v katerem sem odkril slovenske besede »draga«, »srce«, ... te se pojavljajo v večjezičnih pesmih, kar me je zelo impresioniralo. Obenem me je pritegnil ta čas trubadurjev z njihovimi instrumenti – brenkali – nastala je neka nova celota, ki se navezuje na preteklost v slogovnem izročilu, po drugi strani pa seveda tudi po besednem. Drug primer so Brižinski spomeniki, besedilo, ki ga vsi poznamo in ki ima še več starinske patine ... zakopano je v davnino in tudi ta moja glasba je kot da bi rasla iz davnine. Gre za izbor besedila iz vseh treh Brižinskih spomenikov. Tu pa so še druge skladbe – npr. Šesti maj v Reziji – gre za potres v Reziji leta 1976; pretresla me je bolečina ljudi, ki so morali zapuščati domove ... obtem je nastala neka pesem, ki sem jo nato sam uporabil. Spet druga pesem – Stric – se je dotikala problematike Koroške; napisov, ki so bili svoj čas aktualni. Gre za nekoliko sarkastično pesem s takole vsebino – Stric vidi, da je že vse lepo na Koroškem ... – a je očala izgubil! ... To razširim še v nekakšno vizualizacijo – pevci zbora gredo nato v dvorano in iščejo stričeva očala ... Gre torej za dela, ki se navezujejo na naše probleme, na našo kulturo.

Nasploh sta vam naša zemlja in narava zelo blizu. Ste se tudi zato iz urbanega okolja – iz Ljubljane, kjer ste živeli dolga leta – preselili v svoj mir, tja k Turjaku?

To so bolj osebne stvari ... človek lahko biva tukaj in tam, gotovo pa išče nek mir, da si omogoči pogoje za delo in ustvarjanje. Sicer pa gledam vse skozi skladateljski interes. Tudi če govorim o uglasbitvi slovenskih besed, je bistveno, da mi neka tema – npr. Brižinski spomeniki – nudi neko veliko glasbeno temo. V taki skladbi lahko

P O G O V O R

izrazim določen svet, ki bi ga sicer ne, če bi se ukvarjal s tem, kako me srce boli ... Gre za širšo temo, ki omogoča uglasbitev. Vedno je odločujoča skladateljska ideja ... če samo rečem, da imam rad Brižinske spomenike, to nič ne pomeni.

Ta kompozicijska ideja in sodobna sinteza se pojavlja tudi kadar se lotite ljudske pesmi.

Tu je precej podobno. V ljudskem izročilu iščem osnovo za neko novo skladateljsko idejo. Tudi pri tem ne bi nič pomenilo, če bi rekel, da imam ljudsko pesem rad. Gre za to, da mi omogoča neko kompozicijo, neko umetniško delo – umetnost zvoka, umetnost skladbe.

Nekateri skladatelji pravijo, da jih za komponiranje navdihne določena povsem glasbena oblika ali določena zasedba. Pri Vas imam redko občutek, da bi komponiral na ta način. Ponavadi je navdih, kot ste nam že sami pravkar razgrnili, nekje drugje – bolj v človeku, kot pa v sami fakturi.

Povezavo bi našli v tem, da glasbe ne dojemam kot nekakšen svečan dogodek, ampak kot človekovo nujo po komunikaciji, po sporočanju. Za to pa vidim največ možnosti v zvrsteh, ki se jim sam največ posvečam. S tem seveda ne zanikam čiste visoke koncertne glasbe. Odvisno je verjetno tudi od tega, ker elementi, ki jim posvečam toliko časa, postanejo subjekti, prek katerih ne morem, da bi se posvetil nato čisto strogi koncertni formi. Tudi čas mi nekako ne dopušča – so pa tu še moji precejšnji dolgovi, ki bi jih še rad poravnal.

Zelo veliko življenjske in ustvarjalne energije ste posvetili redakciji zapuščine Marija Kogoja. Ta vaša dejavnost se razteza čez desetletja in prav Vam se moramo zahvaliti, da je velik del skladateljeve zapuščine rešen pozabe in konzerviran, če lahko tako rečem, do te mere, da je dan v uporabo: tu so njegove

klavirske skladbe, njegovi samospjevi in zbori. Vam je bil Kogoj tudi kot človek tako blizu, da ste čutili potrebo po tem velikem, resnično zahtevnem, dolgotrajnem, natančnem delu, ki poleg velikega znanja gotovo zahteva ogromno, ogromno ljubezni?

V Kogoj sem gledal tudi skladatelja, ki se je ves predal svojemu delu in je bil res pošten do svojega dela. V tem je izgoreval in tudi izgorel. Po drugi strani pa sem tudi v njegovih skladbah videl neko posebnost izražanja, nekaj zelo privlačnega, česar se človek nikoli ne nasiti. Kogojeva glasba ima zame takšno bogastvo, kot največja dela – npr. Bachova, Beethovnova, Mozartova, Schubertova – nekatere Kogojeve skladbe imajo to nenehno privlačno moč, da jih človek hoče vedno znova doživljati. To me je napeljalo k temu, da sem se začel zanj bolj zanimati okrog leta 1956/57. Prvi sem pregledal njegovo ogromno zapuščino. Bilo je več zabojev, iz katerih sem nekako izluščil najprej skladbe, za katere sem menil, da jih je še mogoče nekako rešiti, klasificirati, dopolniti ... Tako so začele nastajati moje redakcije – pred kratkim sem naštel približno 70 skladb. Dr. Klemenčič pa je nedolgo tega izrazil željo, da bi zredigiral še eno veliko področje neobjavljenih skladb; glasbena praksa oziroma izvajanje pa naj potem določita, kaj je res tisto, kar bo od teh skladb lahko obstalo. Za nekatere skladbe pa že vnaprej vemo, da so nastale v času bolezni in so bolj študijsko zanimive ali pa zanimive za psihologe in psihiatre, kot pa da bi res živele; imamo primere strašno dolgih klavirskih skladb, v katerih se nit večkrat izgublja ... seveda je stvar redaktorja, da to vse pregleda in presodi, kaj se da iz tega še narediti. Dela je še veliko, pa tudi veselja nad odkrivanjem tega, kar bi bilo sicer lahko pozabljeno.

Morda na koncu še tole. Vaša hčerka je stopila na isto pot, po kateri hodite Vi – je skladateljica in pedagoginja. Vas je kdaj vprašala za mnenje? Ste ji svetovali, naj se poda v ta poklic?

Res ne. To je zelo težko. Človek mora biti v teh stvareh popolnoma samostojen. Če bi se jaz kot starejši zanimal za njeno delo, bi lahko prišlo do motnje. Veliko bolje je, da je popolnoma samostojna – kar tudi je. Ponavadi skladbe prvič slišim na koncertu, tako kot vsi drugi. Pri ustvarjanju je treba negovati maksimalno samostojnost ... vsak je sam pred praznim papirjem, ki ga mora napolniti, kakor ve in zna.

Pa bi tudi sami še enkrat stopili na to pot?

– Seveda, o tem ni nobenega dvoma. Že takoj na začetku mi je bilo jasno, da me veseli samo to, da v tem vidim svojo pot in nagnjenje, ki ga moram realizirati.

Mojca Menart

NA SLEDI ROBERTU JOHNSONU

Konec petdesetih in začetek šestdesetih let je bilo obdobje na novo odkrivanja bluesa. Marsikaj, zavito v tančico skrivnosti, legende in mitologije, je spet prišlo na plan. Blues iskalci, etnomuzikologi, zbiralci plošč so se ponovno podali na jug Združenih držav in spraševali po glasbenikih, ki so snemali v dvajsetih in tridesetih letih in potem v času ekonomske krize, s katero so propadle t.i. »race records«, poniknili nazaj v anonimnost. Tako so prvič pred belo publiko zaigrali na novo »odkriti« bluesmani, kot so bili:

Bukka White, Son House, Skip James, Sleepy John Estes, Robert Wilkins. Nekateri med njimi pa so sploh prvič prišli do snemanja plošč, npr. Fred McDowell ali Robert Pete Williams. Hkrati so specializirane založbe pričele z izdajanjem posnetkov blues pevcev prve generacije, od katerih so se učile vse naslednje. Brskanje po privatnih diskotekah, antikvariatih je obrodilo sadove. Marsikdo je prvič slišal škrpajoče posnetke Blind Lemon Jeffersona, Henryja Thomasa ali Blind Blakea. Na drugi strani so postajali že malce pozabljeni izvajalci električnega bluesa spet prave zvezde in so na veliko igrali z mladimi belimi rock glasbeniki. Muddy Waters, John Lee Hooker, Howlin Wolf so imena, ob katerih so zoreli in se učili rock and roll bendi – od Rolling Stonesov, The Animals do Erica Claptona.

V ozadju pa je vseskozi ostajalo na pol mitsko ime – **Robert Johnson**.

Robert Johnson – The Complete Recordings

Lansko jesen si bomo zapomnili po dogodku brez primere. Potem ko je založba CBS končno (po petnajstih letih obljub, zbiranja posnetkov, iskanja etnomuzikologov) izdala dvojni CD z dobro prečiščenimi posnetki vsega, kar je Johnson posnel (oziroma kar je še dostopnega na starih fonograf ploščah na 78 obratov), so se Complete Recordings znašli na raznih lestvicah popularne glasbe, med drugim tudi na Billboardovi Top 200 in na njej prehiteli Madonna, 2 Live Crew...

In kot vedno, se najde kdo, ki ustrelj kozla in pokaže popolno nepoznavanje zgodovine popularne glasbe. Po 50-ih letih govorjenja o Robertu Johnsonu, poslušanju njegovih posnetkov, je neka podružnica CBS svoji matici poslala naslednji telegram: »Poslušajte, ali bi nam lahko omogočili vsaj telefonski intervju z Robertom za naše radijske postaje tu na srednjem zahodu?«

Takšno vprašanje lahko pomeni le dvojce: Kot prvo, da pri glasbenem poslu nihče več ne gleda, od kod, kdaj, ali kaj sploh je na nekem nosilcu zvoka. In to kljub izvrstni knjižici, ki dopolnjuje izdajo z najnovejšimi podatki o njegovem sicer

še vedno dovolj skrivnostnem življenju, o okoliščinah, v katerih je leta 1936 in 37 snemal svoje bluese in končno o njegovi smrti leta 1938.

Drugi možni odgovor, ki se ponuja, je bolj optimističen in predpostavlja dobrega poslušalca, ne pa tudi bralca spremne knjižice. Petdeset let star blues Roberta Johnsona se namreč še danes sliši neverjetno sodobno, toliko bolj v novi prečiščeni verziji posnetkov, ki so zares mnogo boljši kot prejšnji na dveh LP-jih iz šestdesetih in sedemdesetih let (gre za obe plošči z naslovom King of The Delta Blues Singers).

Kljub vsemu si lahko privoščimo tole trditev: The Complete Recordings Roberta Johnsona je definitivno diskografski izdelek lanskega leta, saj je vzpodbudil k ponovnemu poslušanju bluesa, brskanju po preteklosti in odkrivanju za današnja ušesa neverjetne muzike, ki so jo nekateri igrali že pred petdesetimi, šestdesetimi leti. Ali drugače: če poslušas Roberta Johnsona, potem ne boš šel mimo Jellyja Roll Mortona, starega neworleanskega jazzza ali pa Hanka Williamsa.

Mississippi Delta Blues

Blues iz Delte je danes sinonim za »pravi blues«. Saj ne, da bi hoteli delati krivico blues pevcem iz Texasa, Louisiane ali vzhodnih predelov Združenih držav. Nasprotno. Le preveč dejstev govori v prid tej trditvi. Predvsem je bila pri tem odločujoča bližina snemalnega centra Memphisa in agencije, ki jo je vodil beli lastnik Henry C. Speir. Kot »skavt«, ki je iskal blues talente po jugu ZDA, je s svojim izrednim nosom za dober blues za založbo Paramount in še nekatere manjše posnel skoraj vse najboljše country blues pevce iz Mississippija, ki so z današnje perspektive vodilna imena znotraj te zvrsti. Druga pomembna okoliščina je bila razvejanost lokalnih tradicij v Delti. Znotraj predvsem poljedelskih (znamenita polja bombaža) skupnosti so se razvili precej definirani stili igranja bluesa, npr. v Bentoniji, v Hollandaleu, v Yazoo Cityju. Iz vseh posebnosti v Delti je šel razvoj bluesa naprej (na sever) in v štiridesetih postal osnova za električni chikaški in detroitski blues in s tem tudi podlaga za predvsem

Charley Patton

beli rock and roll. Večina protagonistov električnega bluesa (od Muddyja Watersa do Howlina Wolfa) je prihajala prav iz Missisippija.

In končno, morda je ravno v bluesu iz Delte najbolj razpoznavna linija, ki vodi od povsem ruralnega country bluesa do sodobne glasbe (beri: električnega bluesa – rhythem and bluesa – rock and rolla).

Začetnik Delta bluesa je vsekakor **Charley Patton**, ki je že okrog leta 1910 igral značilen harmonsko enostaven, a izrazito ritmičen blues, uporabljal je slide, ki je postal značilnost bluesa iz Delte Missisippija. Patton je bil pravi zabavljaj, ki je obvladal razne trike, ki so navduševali publiko na slovitih sobotnih plesih. Na njegovem repertoarju so bile stare minstrel balade, stari plesni komadi in vse več bluesa, tiste izrazito osebne ljubezenske pesmi, za katero so po uspehu Blind Lemona Jeffersona hlastali skavti gramofonskih založb. Njegov dolgoletni partner je bil izvrsten fingerpicker **Willie Brown**, nikdar tako slaven kot Patton, a vendarle skorajda enako vpliven kitarist. Sredi dvajsetih let je Brown pričel igrati s propadlim pridigarjem, po krivem obsojenim zaradi umora, **Sonom Houseom**. Slednji je bil odlični pevec in predvsem neverjetno oster slide kitarist.

Dogajanje v Robinsonvilleu, druženje Willieja Browna in Sona Housea ter

občasni obiski Charleya Pattona, ki je obema priskrbel tudi snemanje, je postalo odločilno, če malo pretiravamo, za razvoj populane godbe sploh. Na teh bučnih zabavah, ki so se običajno zavleklo pozno v noč, je tri mojstre z očmi požiral in jih skušal posnemati na oko deško mladi Robert Johnson.

»Ko stojiš na razpotju«

Kročila je legenda, da je mož prodal svojo dušo hudiču, da bi igral kot nihče drug. Prvi, ki se ga je prijela fatalna zgodba, je bil **Tommy Johnson**, pevec Pattonove generacije. Svojemu bratu je

PORTRET Z LETNICO

pripovedoval: »Točno ob polnoči sem se postavil na razpotje in igral kitaro. Iz teme se je prikradel Črni mož, vzel v roke mojo kitaro, in jo uglasil. Nato mi jo je podal. Svojo dušo sem prodal hudiču.« Motiv razpotja, »devil-music« (hudičeve glasbe) je treba brati znotraj religiozne skupnosti, v kateri je nastajala pesem ljubezni, mesenega poželenja – blues. Blues je bil »hudičeva glasba«. Z isto zgodbo se je po nekaj mesečni odsotnosti v Robinsonville vrnil Robert Johnson in sokiral Browna in Sona Housea. To je bila glasba, ki je šla preko lokalne tradicije, »obsedena«, divja, s hudičem za petami.

»Phonograph Blues«

»Yeah but she got a phonograph, but it won't say a lonesome word. What evil have I done, what evil has the poor girl heard? Yes but I love my phonograph, but I broke my winding chain. And You've taken my loving and given it to your man.

Robert Johnson,
Phonograph Blues, 1936

Zgodovina bluesa je zgodovina posnetega bluesa. S prvo generacijo posnetih bluesmanov je šel blues lahko iz ozke lokalne tradicije, kjer je prej živel na način »ljudske glasbe«, s prenašanjem glasbe z ene generacije na drugo. Robert Johnson se je torej odpravil na svojo pot iz skupnosti in kot kažejo najnovejša odkritja v zvezi z njegovim življenjem, popolnoma odločen, da bo postal profesionalen glasbenik, ki bo živel od svoje glasbe. Ortodoksni Delta stil je obogatil z vplivi Lonnieja Johnsona, Skipa Jamesa, Leroya Carra, katere je poslušal na svojem gramofonu. Njegov blues je ritmično kompleksen, igranje na slide izrazito poudarja osnovno melodijo (vplivi Lonnieja Johnsona), to je točno tisti blues, za katerega je bil večni

oboževalec Roberta Johnsona Rolling Stone Keith Richards prepričan, da ga igra dva kitarista.

Robert je kmalu postal prava legenda, vendar brez posnetkov. Šele v letih 36 in 37 je preko Speirove agencije dobil snemanje v Texasu, kjer je posnel 2g skladb v različnih verzijah. Poleg Bukka Whitea je pravzaprav eden redkih, ki je v tistem času prišel do snemanja. Njegovi »sledniki«, biografii, ki iz različnih virov sestavljajo posamezne epizode njegovega življenja, so medtem prišli do osupljivih podatkov, ki morda le še bolj begajo in hkrati še bolj vzpodbujajo mit o Robertu Johnsonu. Prepotoval naj bi, podolgem in počez, cele ZDA, bil je celo v Kanadi. Ni igral samo bluesa, ampak popularne pesmi tistega časa, igral je celo v jazzovski zasedbi s pihali in klavirjem. Detalji o njegovi smrti pa le še dodatno potrjujejo legendo, ki je postala sinonim za bluesmana. Robert Johnson je umrl 16. avgusta 1938 v Greenwoodu zaradi zastupitve s strihininom, ki mu ga je v pijačo vsul ljubosumni oštir. Robert se je preveč očitno spogledoval z njegovo ženo. Star je bil 26 let.

»Sweet Home Chicago«

Izrazita linija v razvoju Delta bluesa (Charley Patton – Son House – Robert Johnson) se je nadaljevala v Chicago, kamor so v času krize prihajali prišleki z juga. **Muddy Waters** je s svojim električnim bluesom, s skupino igral posodobljeni blues, ki ni bil nič drugega kot blues Roberta Johnsona, blues iz Delte. Elmore James je svojo kariero zgradil iz svoje do roba prignane interpretacije Johnsonovega bluesa »Dust My Broom«.

V Chicago je na začetku petdesetih kraljevala rezka slide električna kitaro. V Memphisu je v svojih Sun Studios Sam Phillips snemal črne glasbenike iz Missisippija (Howlina Wolfa, Juniorja Parkerja, B. B. Kinga) in sanjal o belcu, ki bi igral isto muziko. Končno ga je leta 54 osrečil mladi fant z imenom Elvis. Leta 1990 se na glasbenih lestvicah znajde 50 let stara muzika Roberta Johnsona. In z njim hočejo posneti telefonski razgovor...

Kot uvod v poslušanje in kot osnovno informacijo o zgodovini bluesa priporočam ploščo »The Greatest in Country Blues – 1927–1956«, ki jo je lani izdala dunajska založba RTS Records. Gre za trojni LP-box s šestdesetimi bluesi različnih izvajalcev – od Charleya Pattona, Blind Lemona Jeffersona do Lightnina Hopkinsa.

Pisani viri:
Samuel B. Charters – *The Country Blues* (da capo, New York 1975).
Peter Guralnick – *The Blues* (Listener's Guide To) (Facts on File, 1982);
Peter Guralnick – *Searching For Robert Johnson* (1990)
Robert Palmer – *Deep Blues* (Penguin, 1981).
Greil Marcus – *Mystery Train* (Omnibus press, 1977)

Ičo Vidmar

Festival plesa je letos zabeležil deveto obletnico obstoja.

Predjubilejno leto je prineslo pomembno obogatitev, prikaz nagrajenih video programov zadnjih treh let z Video Dance iz Pariza. Štirje plesni dnevi so uspeli prikazati, kakšno je naše dejansko stanje na področju sodobnega plesa. Zlati znak Mete Vidmar je za plesno izvedbo v predstavi »Praprot in prah« dobila Vlasta Skvarča, za njeno koreografijo pa Gordana Schmidt Miškov. Domačo profesionalno dejavnost sta zastopali še dve skupini. Plesni teater Ljubljana je ponovil predstavo Razpoka v času, Vzhodni projekt Matjaža Fariča je v Ljubljani krstil Emotional. Za zdravo in koristno primerjavo, do kam seže naš profesionalni ples, sta poskrbeli gostujoči skupini iz Anglije (Gestures z Breaking New Ground) in iz Belgije (skupina Joseja Besprosvanyja z Apollon. Noč). Samostojen del prireditve je predstavljalo pet izbranih amaterskih skupin. Posebej sta izstopali skupini s Ptuja (Studio T4 pod vodstvom Majde Grah-Fridl) in Labis iz Rijeke (koreograf je bil Senko Barijsko). Za skupino Labis bi lahko rekli, da po izvirnih zamislih, ki jim ne manjka tehnične dovršenosti, spada že med profesionalne skupine. Ambiciozen nastop plesalke iz Novega mesta (Terpshora) je pokazal, da je mogoče doseči določeno plesno raven tudi z obiskovanjem plesnih seminarjev, ki jih prireja Zveza kulturnih organizacij Slovenije. Nasprotja med amaterskimi plesalci, ki jih odlikuje izvirnost, primanjkuje pa jim tehničnega znanja, in med profesionalnimi plesalci z izpiljeno tehniko, a s premalo ustvarjalne domišljije, so bila letos še posebej vidna. Ne moti toliko dejstvo, da so se na festival uvrstile skupine, ki so bližje zabavnim revijskim nastopom kot pa plesni umetnosti, ob pomanjkanju dobrih in strokovnih pedagogov je takšno stanje popolnoma pričakovano. Veliko bolj zaskrbljujoča je podoba našega »profesionalizma«, ki se po letih vzponov srečuje z ustvarjalno krizo. V devetih letih iskanj smo dobili profesionalno plesno skupino, šole, ki bi sistematično vzgajala, usmerjala in pripravljala profesionalni sodobni ples, pa ni več. Upam, da bo deseta obletnica pomemben razlog, da se s tem problemom soočimo bolj zavzeto. V pričakovanju obletnice pa je vredno s kritičnim očesom premeriti sedanje stanje.

KAJ MENIJO SLOVENSKI KRITIKI?

Poletna plesna šola '90: Steven Iannacone, Zeca Nunes, Anthony Stafford, Neja Kos

Neja Kos: KAKO DO FESTIVALA

Letošnji mini festival plesa je potekal po naših željah. Selektor Gordana Schmidt-Miškov je vse leto spremljala večje prireditve pri nas in po svetu ter na podlagi določenih kriterijev (plesne izvirnosti, tehnične dovršenosti in lastnega odnosa do plesa) izbrala nastopajoče skupine. Pomembno novost na letošnjih dnevih plesa je video program, ki je omogočil, da smo se lahko seznanili z vrhunskimi dosežki, kar je drugače takorekoč neizvedljivo. Gostujoči skupini iz Anglije in Belgije sta delno prinesli sodobne tokove na naš oder, vendar jaz bi si v prihodnje pri nas želela zares vrhunske stvaritve, velika imena, ki zasedajo pomembno mesto v mednarodni konkurenci. Za vse to pa so potrebna finančna sredstva, več strokovnih sodelavcev in več strokovnega sodelovanja s samim gostiteljem prireditve, s Cankarjevim domom. Del mozaika plesnih dni sestavljajo tudi ljubiteljske plesne skupine. Ljubiteljstvo se ocenjuje z nekoliko drugačnimi kriteriji kot profesionalni ples. Ob tem je treba še posebej poudariti, da pri nas ne obstaja nobena šola za sodobni ples, ki bi sistematično vzgajala bodoče profesionalne plesalce in pedagoge.

Mentorji plesnih skupin se lahko izobražujejo le na seminarjih ZKO in samo veseli nas lahko, da je pri amaterskih skupinah opaziti manj kiča in več lastne samoiniciative. Prav tako smo lahko veseli, da kljub težkim pogojem »premoremo« profesionalno plesno skupino Plesni teater Ljubljana in da se že poraja nova, Vzhodni plesni projekt.

Breda Pretnar: KJE JE SODOBNI SLOVENSKI PLES

V našem slovenskem kulturnem prostoru je sodobna plesna umetnost še v povojih in ne na obrobju, kot nekateri mislijo, saj

profesionalne plesne skupine v pravem pomenu besede ni. Imamo pač vrsto bolj ali manj uspešnih, zavzetih ljubiteljskih plesnih skupin, ki zapolnjujejo praznino.

Zahvaljujoč zavzetosti in privrženosti nekaterih najbolj vztrajnih privržencev sodobne plesne ustvarjalnosti so **Dnevi plesa** postali stalnica našega plesno-baletnega udejstvovanja. Ne glede na določen antagonizem, ki je med profesionalnimi baletnimi plesalci, umetniki in koreografi na eni strani in med tistimi, ki sledijo (čeprav še vedno na ljubiteljsko-amaterski ravni) sodobni plesni ustvarjalnosti, moram priznati (čeprav sem zagovornik profesionalizma, kajti le profesionalci nas lahko dostojno predstavljajo na evropski plesno-baletni sceni), da se ob vsakem srečanju z ljubitelji soočam z njihovo trdno voljo, postaviti se ob bok profesionalnim baletnim plesalcem, kar jim vedno bolj uspeva.

Lahko bi dejali: »Pustimo jih plesati in koreografirati, ko pa tako radi plešejo in koreografirajo.« Ker pa so pred nami časi, ko bodo zakoni ponudbe in povpraševanja ogrozili celo profesionalce, je nujno, da odgovorni posvetijo veliko več pozornosti prav tistim, ki vodijo in usmerjajo ljubiteljsko dejavnost sodobne plesne smeri.

**Marija Vogelnikova:
KAM NAPREJ**

Letošnji ljubljanski dnevi plesa 91 so potekali ves januar ob zadostni pozornosti publike, vendar žal brez ustvarjalnih nabojev, ki so za to manifestacijo neopustno obvezni.

Razmišljam o razlogih, kot so mogoče menjava generacij, slučajna ustvarjalna oseka in utrujenost, razvojna napetost, ki se bo sprostila prihodnje leto ali kmalu v prihodnosti.

P O G O V O R

Naštevam vredne rezultate:

Med njimi najdem tri kratke stvaritve plesnih skupin, pred katerimi nesporno stoji skupinska koreografija pod vodstvom MAJDE GRAH-FRIDL iz Ptuja SEDEMNAJST (plesna skupina T4) s svojo zrelo povezavo prostorske oblikovanosti in skulpturalnosti z nabojem neposredne gibnoplesne vsebine brez obremenilne pripovednosti.

Zraven bi zместila likovnoprostorsko abstrakcijo »RAZDALJE« v koreografiji IRENE GOROGRANC (plesna skupina Media iz Velenja); in reške gostje plesne skupine Labis s koreografom SENKO BARIJSKO v BUJENJE, ki je plesno-mimična pripoved lutkovno-izolacijske oblikovanosti.

Med njimi najdem dalje izjemno zrelo, vendar kot ponovitev izvedeno, monoplesno predstavo PRAPROT IN PRAH (koreograf in režiser GOGA SCHMIDT-MIŠKOV, izvedba VLASTA SKVARČA, v Korcodrami iz Ljubljane).

Predstava je izredno zaokrožena, neposredna in obenem umetniška.

Med posebnimi vrednostmi letošnjih ljubljanskih DNI PLESA 91 navajam še VIDEO DANCE seanse, kjer je Francoski kulturni center predstavil nagrajene video projekte s tekmovanja v Séte (1990). Naštevam nagrajena dela: »DEAD DRIME OF MONOCHROME MAN« na temo loka med patologijo homoseksualnosti in njenim veličanstvom Smrtjo; potem LA FIANCEE AUX JEUX DE BOIS (francoski video), pa THE BELOVED iz ZDA – Harlemski črnski baletni teater.

Med izgubljene projekte spada predstava EMOTION plesne skupine Vzhodni plesni projekt in koreografa-plesalca Matjaža Fariča. Treba bi bilo veliko prostora za podrobnejšo analizo dela, ki se zdi, da je – najslabši med Faričevimi deli – odraz prepovršnega pristopa in patetiziranosti v oblikovanju, prehitre zadovoljenosti in verjetno predvsem tega, da se Matjaž Farič ne zaveda, da je v času od 6. Aprila in RDEČEGA ALARMA do ZLOMA in EMOTION dorasel, da ne razpolaga več z mlado nezmotljivostjo invencije, da je pred njim zdaj čas, najtežji čas za ustvarjalca, čas polne odgovornosti in zorenja skozi delo

in delo in delo. Težko in lepo življenje, če ga sprejmeš s polno zavesti in volje. Brez patosa.

Andreja Tauber: STRNITI MOČI

Dnevi plesa 91 so s tremi samostojnimi projekti slovenskih izvajalcev, z večerom točk šestih skupin ter z dvema predstavama gostov iz tujine pustili vtis, da je v preteklem letu, ko so bile predstavljene kompozicije rojene, ples ostal na strokovni in umetniški ravni prejšnjih let. Najbolj me je zabavala predstava Matjaža Fariča Emotional, največ plesne izpovednosti pa so na oder prinesle tri plesalke iz Manchesterja. Celotna manifestacija me je napotila k iskanju zavor očitnejšega razvoja in večje afirmacije modernega plesa pri nas, kjer ima med gledalci kar precej privržencev.

Vsi vemo, da vsaka umetnost, in enako ali celo prav posebno plesna, zahteva ogromno vsakodnevnega dela. Zato v okvirih ljubiteljstva težko preseže poprečje. In, kar je pri nas napravljenega v tem okviru, je več od pričakovanega. Več od tega pa se nadejamo od tistih, ki so si umetniški ples izbrali za poklic. Tudi teh je v Sloveniji kar nekaj. Žal so razdrobljeni po manjših skupinicah in projektih ter zgublajočas in energijo v pridobivanju materialnih pogojev za realizacijo lastnih načrtov. Vedno znova se sprašujem, zakaj se ne združijo (npr. v Plesnem teatru Ljubljana) in napravijo nekaj predstav, ki bi napolnile avditorij kakega gledališča vsaj dvakrat mesečno. Njihove skupne organizacijske moči bi dosegle večje učinke, njihova stanovitna ponudba pa bi po mojem mnenju povečala tudi število gledalcev. Plesnega znanja, pridobljenega doma in v šolah v tujini je kar precej, spet pa ne toliko, da bi ga bilo preveč za eno skupino. Tudi ni tako različno, da ne bi bilo združljivo. Ali se stremljenja plesalcev zares tako razhajajo, da ne morejo strniti svojih moči? Kaj pa, če jih preveč stremi h koreografiranju, k uresničitvi lastnih zamisli, v času usposabljanja za ples pa se niso naučili podrejanja drugim, brez katerega ni mogoče doseči skupnega cilja – večje afirmacije modernega plesa. Ali pa sploh imajo tak skupni cilj? Biti »samo« dober plesalec, samo eden v skupini, zares ni lahko. Vse dneve vadi svoje telo, pogosto mora zatreti svojo individualnost, slavo uspešne predstave pa navadno prepustiti koreografu – v oči gledalcev ustvarjalcu. Zato to razcepljenost plesnih delavcev na več skupin in projektov razumem, hkrati pa prav v tem vidim zavoro v doseganju vidnejših uspehov.

FAITH, HOPE, LOVE

Ameriški otroci sonca, cvetja in mamil ob vstopu v leto 1991

Ameriške univerze dvajset let pozneje. ZDA so se v Zalivu zapletle v daleč največji vojni spopad po Vietnamu. Pred Belo hišo in po vseh središčih ameriških velikih mest se vrstijo srdite protivojne demonstracije in spopadi s policijo. Večina Američanov se je v vojni postavila na stran svojega predsednika in njegovih vojskovodij, ki se tokrat borijo s poklicnimi vojaki. Medtem se v ameriških univerzitetnih središčih počasi in previdno, a zanesljivo širi **epidemija hipi vročice** po vzorcu šestdesetih let. Tamkajšnja najnovejša generacija mladih upornikov že nekaj let ponovno vpije po svetovnem miru, nosi dolge lase ter niha med oblačili iz Daljnjevzhodnih dežel ter vojaškimi ostanki iz bližnjih baz. Vsaj z modo jim sledi vedno več njihovih vrstnikov.

Jane's Addiction

Z ameriških **college radijev** ponovno donijo pesmi o ljubezni, miru in vedno pogosteje o **omami** z narkotiki. Tudi zadnjemu socialnemu psihologu je, ne glede na to, če uživanje drog razlaga le kot socialno bolezen ali ga skuša tudi drugače utemeljevati, že nekaj let jasno, da so te postale eden ključnih zaščitnih znakov takih in drugačnih ameriških »bohemskih« krogov, znak, ki ga ne more onemogočiti niti najtrša zakonska prohibicija, kakor tudi ne mnoge kampanje zdravoameriškega MTV-ja in celo številnih uglednih »straight« (od drog neodvisnih in do uživanja drog in pogosto tudi do ostalih omamnih substanc negativno razpoloženih) rock glasbenikov. Zadnji s svojim zdravim razumom, intelektualizmom ali politizirano nismo več v modi. Precej bolj uspevajo izvajalci, ki odkrito priznavajo, da so v rednem stiku s svetom omame in ki v svojih skladbah nihajo med opisovanjem mračne, apokaliptične prihodnosti in pridiganjem o svetli poti odrešitve v »novo«, narko-realnost ter v ljubezen do vse svoje okolice v sedanjosti, obenem pa jim uspe vanje vključiti tudi iskricice iz sodobnega urbanega črnškega popularnega zvoka. Kljub temu, da z njim zanimivo sovпада, zalivska kriza nima pomembne vloge pri rojstvu tega novega velikega vala ameriških hipijev v letu 1990. Ta se namreč počasi oblikuje že dobrih pet let. Res je, da se je punk rock konec sedemdesetih let ostro postavil nasproti relikvijam iz zlatih let otrok cvetja. Vseeno je že okoli leta 1985 takratno najmlajšo ameriško hard core generacijo ponovno začelo zanimati dogajanje v ameriškem rocku v drugi polovici šestdesetih let, najprej predvsem v tako imenovanem **garažnem punku**, izrazu množice polanonimnih mladih skupin, ki so nastale pod vplivom Rolling Stonesov in Beatlov in nato ena za drugo

podlegale mamljivemu vplivu tople Kalifornije, njenih drog in eksotičnih filozofij ter v katerih se je oblikovala večina rock zvezd takratnih otrok cvetja. Na porast zanimanja za to glasbo se je odzval celo odmevni sanfranciški puritansko levičarski hard core mesečnik Maximum Rock'n'roll, ki je objavil obsežno nadaljevanje o tej glasbi. Šestdeseta leta so seveda vedno bolj zanimala tudi mlade hard core glasbenike, vsaj tiste, ki so najhitreje položili izpit iz osnov rockanja in rolanja in jih je mamila zahtevnejša glasba iz »zlate dobe Kalifornije«, sprva predvsem kitarski izleti **Jimija Hendrixa**. Lepo število omenjenih glasbenikov je prek njega končalo v takratnem novem valu podzemnega težkega metala. Zato pa so skupine okoli takrat eminentne kalifornijske neodvisne založbe **SST** s polnimi jadri zaplule proti acid rocku šestdesetih let. Njeni najodmevnejši heroji iz tistih let so bili **Husker Du**, ki so na svojih prelomnih velikih ploščah Zen Arcade (1984) in New Day Rising (1985) razločno posegli po zgodovini kalifornijske popularne glasbe. Podobno je bilo z njihovimi ključnimi **SST** soboroci, s politično ostro levičarsko angažiranimi **Minutemen** in z od Hendrixa obsedenimi **Black Flag**. Ironija usode: nadaljna pot omenjenih skupin je kruto sledila usodi izvajalcev west coasta šestdesetih let. Ambicioznejši Husker Du so po preboju pri SST nemudoma podpisali za veliko založbo in nato po dokaj neodmevnih novih ploščah razpadli. Utemeljitelje založbe SST Black Flag sta pokopala pretirano ukvarjanje s kultom velikega Jimija in evforična hiperprodukcija. Delovanje Minutemen pa je pretrgala nenadna smrt njihovega vodje (najverjetneje zaradi premočne doze mamil). Po polomu omenjenih herojev je SST ob množici zanimivih, a manj izpostavljenih predstavnikov zvoka (med njimi so tudi Firehose, ki so predlani nastopili v Ljubljani) ostalo le eno veliko ime – njihovi džankiji iz Arizone **Meat Puppets**, ki so iz plošče v ploščo od leta 1984 vse do začetka devetdesetih let plavali med toplim kalifornijskim soncem, zadeto ljubeznijo do vseh in raztrganimi psihedelničnimi sličicami. V drugi polovici osemdesetih let je velikanom SST zvoka na poti v zlata šestdeseta leta sledila skoraj vsaka druga skupina iz ameriškega novorockovskega podzemlja. Kljub temu so le redke med njimi prešle okvire kulturnih skupin. Veliki trg z novo ameriško psihedelijo se še ni oblikoval. Omeniti moramo vsaj dve skupini, ki sta nepretirano odmevali po Evropi in tudi pri nas. Teksaške norce **Butthole Surfers** že vrsto let nosi po ostrini britve med zdravljenjem v bolnišnici za narkomane ter evforičnim zadevanjem pri snemanju plošč in na turnejah, pri čemer je v zadnjih letih njihova norost vedno bolj planirana in vsklajena s potrebami rastoče hipi publike. Tudi Newyorčani **Sonic Youth** so iz uničevalcev rock'n'rolla iz prve polovice osemdesetih let postali predvidljivi in privlačni nadaljevalci psihedelične tradicije svojih legendarnih someščanov The Velvet Underground. Tako tudi ni nič čudnega, da so zadnjo ploščo **Goo** v letu tržnega preboja psihedelije izdali pri založbi skupin Guns'n'Roses in Aerosmith Geffen, katere izdelke lansira v zrak ena največjih multinacionalk WEA. Širše ameriško rockovsko poslušalstvo je začela zanimati tovrstna produkcija šele sredi leta 1989. Ključno do njega držijo v rokah glasbeniki, ki jih je ob soočanju z zvoki s konca šestdesetih let zamamil bleščeči svet težkega rocka. Ob Hendrixa so postopoma odkrivali tudi druge zvezde iz herojskih let rocka, predvsem tiste, ki so v rokah držale kitare. Med njimi so največ sledov pustili poznejši dinozavri težkega rocka sedemdesetih let **Led Zeppelin**. Najbrž ni naključje, da so losangeleški **Guns'n'Roses**, skupina, ki je prva opozorila na močne tržne potenciale kalifornijskega in nato tudi ameriškega zadrogiranega rocka, med najbolj doslednimi učenci šole Zeppelinov. Čeprav ti na svojih zgodnjih rockersko uživaških »sex & drugs & rock'n'roll« ploščah ne pripadajo novi generaciji cvetja, pa se s svojim nazivom (Guns'n'Roses je izraz iz slovarja narkomanov) in početjem (zaradi pretiranega uživanja drog so morali odsloviti celo svojega bobnarja) trdno uvrščajo ob njen bok. Poleg tega naj bi bila njihova nova

plošča, ki bo izšla v naslednjih nekaj mesecih, razločen hommage zvoku nove Kalifornije. Ta zvok toliko bolj nedvoumno utemeljujejo njihovi losangeleški sosede **Jane's Addiction**, ki jih z Guns'n'Roses poleg podobno spornega narkomanskega naziva (Jane pomeni v tovrstnem slovarju heroin) družijo tudi vroče zanimanje za Led Zeppelin. Vseeno so za razliko od njih milje stran od klasičnega moško prenapetega hard rocka. Od Zeppelinov so odnesli predvsem njihovo zasanjano, psihedelično plat. Na svojih poteh in stranpoteh po bolj ali manj sončnih poljanah omame se srečujejo tudi s funkcom, z reggaejem, z glasbo bližnje latinske Amerike in eksotičnih azijskih dežel, pri čemer se z omenjenimi izrazi največkrat pogovarjajo daleč s svojih visoko lebdečih oblakov. Njihov pevec Perry Farrel, eden novih herojev generacije cvetja v letu 1990, je reden gost sanatorijev za premožnejše narkomane. Jane's Addiction gre posel vedno bolje od rok, vse od trenutka, ko so jih kot moderno losangeleško blago zapazili pri multinacionalni

Glenn Danzig in njegova družina

WEA. Njihova prva velika plošča zanjo **Nothing Shocking** (1988) je sprva odmevala predvsem med jedrom nove ameriške šole ljubezni, omame in sonca ter se le počasi, a hkrati vedno bolj trdno prijemala med širšo publiko college radijev. Zato pa se je njihova lanskoletna plošča **Ritual De Lo Habitual** ob burnih reakcijah ameriških dežurnih moralistov glede njenega ovitka in ob njegovi prepovedi v ZDA kljub bolj rutinski rockerski godbi brez težav uvrstila med plošče leta 1990 ameriških college radijev in celo med najbolj prodajane plošče revije Billboard. Jane's Addiction naj bi marca videli v živo v Ljubljani.

Veliki heroj ameriških college radijev v letu 1990 je tudi **Glenn Danzig** s ploščo **Lucifuge**. Danzig ni novo ime ameriške novoročkovske scene. Nanjo je kot vodja legendarne punk skupine Misfits (med drugimi jih kot svoje vzornike redno navajajo celo Metallica) stopil že leta 1977. Misfits za razliko od večine drugih punk skupin niso grizli v družbene probleme, temveč so se poigravali z mračnimi horror motivi. Tak je danes tudi Glenn Danzig, le da je zdaj tudi njegova godba peklensko počasna, nabita z umazano, temačno atmosfero in vase potisnjeno napadalno asocialnostjo. Tudi Danzig je v tesnem ljubezenskem razmerju s hard rockom. Kljub temu se mu ne podredi. Njegov močni glas, ki se je marljivo učil tudi pri velikanih črnske popularne glasbe, potiska ostala glasbila v skupini daleč v ozadje. Tisti ameriški glasbeni novinarji, ki z vsemi srcem stojijo za rojevanjem nove generacije cvetja po zgledu tiste izpred dvajsetih let, so že iznašli trden zgodovinski okvir za njegovo početje. To je sam sveti Jim Morrison. Danziga pa naj bi nanj vezalo vse, od glasu, mistike v besedilih in celo podobno zasnovanih ovitkov plošč. Precej več teže imajo trditve, da je Glenn Danzig ena tistih močnih osebnosti v rocku, kakršne so (oziroma so bile) Nick Cave, Iggy Pop, David Bowie in končno tudi sveti Jim.

Danzig snema za vedno bolj prestižno hard & heavy založbo Def American, v kateri maha s taktirko prosluli producent Rick Rubin. Podobno vedno bolj odmeva med generacijo novega acid rocka ime založbe **Sub Pop** iz **Seattlea**. Tudi Sub Pop bende vleče trd, pogosto že razpadajoče agresiven hard rockovski zvok. Njihovi heroji za leto 1991: **Mudhoney**,

Nirvana, Tad. Daleč najbolj uspel in hkrati tudi nezvest predstavnik njihovega zvoka so **Soundgarden**, ki so jo že po prvem velikem preboju na ameriške radijske valove leta 1988 odkurili k SST in po plošči zanjo k veliki založbi A&M, kjer so predlani izdali ploščo **Louder Than Love**. Pozni Soundgarden so ob Gun's Roses najortodoksnejši častilci sekte blaženih Led Zeppelinov in so v svoji iz leta v leto rastoči rockerski zadrstosti vedno bolj lahko zanimivi le za svoje trde somišljenike. Poleg Jane's Addiction in Danziga je leto 1990 v ZDA zaznamoval vzpon še enega, v obnovljeno hipi sceno vlepljenega imena, teksaških **King's X**. Tudi ti sodijo med glasbenike, ki so jih sredi osemdesetih let najbolj zamikali težko rockerski zvoki. Njihova nova plošča **Faith, Hope, Love** je drugačna. Na njej tudi King's X odnese v sončno Kalifornijo, njihov zvok pa je lepljenka privlačnih psihedeličnih melodij, acid rocka po razločnih obrazcih šestdesetih let, črnske glasbe (predvsem funka) in težkih kitarskih rifov. Daleč najbolj prepričljivo je njihovo petje, ki posrečeno brska po policah s soulom šestdesetih let. Polt pevca King's X je obarvana. Tako še toliko lažje poseže po črnskih formatih petja, od zgodnjega Motowna, ki je okužil tudi prešerne Beatle, do militantnega soula založbe Stax na prelomu v sedemdeseta leta.

Pa počasi zaključimo. Ne, ne, še ne! Kaj pa Faith No More!? Pa Red Hot Chili Peppers!? Pa Living Colour!? Pa... Prvi dve skupini že leto in pol nista izdali nič novega, tako da so začeli ameriški »insiderji« nanje pozabljati že nekako takrat, ko sta si utrlji pot v Evropo in preko nje počasi tudi do zaspane Ljubljane. **Faith No More** lahko na tem mestu priznamo vsaj vlogo prvih zares množično uspešnih izvajalcev ameriškega novopsihedeličnega pop corea. Living Colour so kljub dejstvu, da so se z lanskoletno ploščo Time's Up razločno poistovetili z obnovljenim zanimanjem ameriških univerzitetnih »revolucionarnih« sredin za črnsko militantno zavest in glasbo, zanimivejši za presek, ki bi se lotil obarvane glasbe v sodobni pop godbi. In čisto na koncu še to. Najnovejše zvezde ameriških college radijev so **ANGLEŽI** – novi predstavniki manchesterske novopsihedelične pop scene **The Charlatans!**

Soundgarden

Amerikancev dolga leta, vse od druge faze punka naprej ni zanimalo dogajanje v modnem britanskem pop kotlu. Njihov odnos do njega se je z generacijo sonca, ljubezni in upanja leta 1990 očitno radikalno spremenil. Tako se bojim, da je treba tudi njene heroje sprejemati z rezervo, saj njihova odmevnost še ne garantira njihove visoke kvalitete.

Nad savdsko in iraško puščavo je padel lep večer. Tudi simpatični solo CNN vojaka na saksofonu nas ne more prepričati, da bi lahko nasedli toplemu prizoru. Ali lahko potem nasedemo Faith, Hope, Love? Ali pa naj verjamemo samo še geslu **Grabbing Hands, Cash, Junk?**

Peter Barbarič

Z LOLITO

Ljubljanska glasbena skupina Lolita je končno dočkala svojo prvo veliko ploščo. Ob tem dogodku smo k mikrofону studia Radia Študent povabili člane te skupine, saksofonista Primoža Simončiča, bobnarja Mirsada Šabiča in basista Iztoka Vidmarja.

GM: Lahko poveste, kaj o nastanku skupine oziroma njenih začetkih?

PS: Lolita je začela z delovanjem poleti 1987 v zasedbi Iztok Vidmar na basu, Blaž Grm na bobnih in jaz na saksofonu; zatem se je bend širil, sprejeli smo kitarista Sama Ljubišiča. Potlej smo poskušali z različnimi pevkami, nakar se je postava počasi ustalila, igrali smo kot kvartet. Predlani se je vse skupaj razbilo. Samo in Blaž sta nadaljevala s samostojnimi karierami, nama z Iztokom pa se je pridružil bobnar Mirsad Šabič. V tej postavi igramo vse leto. Z njo smo tudi posneli pol plošče.

GM: Ste medtem izdali tudi kaseto?

PS: Smo. Pri FV. To je bilo pred tremi leti. Ta kasetta sicer ni bila najboljša, bila pa je vsaj dokument, s katerim smo lahko navezovali kontakte.

MŠ: Kasetta je še vedno v prodaji in se jo lahko dobi v galeriji ŠKUC.

GM: Torej, kdor bo navdušen nad vašo ploščo, se lahko vrne še v stare čase Lolite in kupi še tisto kaseto?

PS: Mislim, da bo ali presenečen ali pa zelo razočaran, zato ker gre za dva čisto različna izdelka.

GM: Kako pa je nastajala plošča?

PS: Snemana je v dveh različnih studijih, z dvema različnima postavama. O tem sicer ni lepo govoriti, je pa velika razlika med Lolito na A strani in na B strani, namreč, pri dveh različnih postavah gre tudi za dva različna pristopa in dve različni obdelavi več ali manj podobne glasbe.

Poleg tega smo šli v »low cost« varianto snemanja. In ker nismo dobili producenta, smo bili prisiljeni producirati sami. To je slabo. Kako lahko takoj po samem igranju oceniš, ali je dobro ali slabo? Po pravici povedano, v tej smeri nismo nikoli delali. Nihče med nami se s tem ni ukvarjal. Zato se dela delijo na producente in muzkantarje.

GM: Vse skladbe imajo angleške naslove. Ali je to povezano z možnim vdorom plošče na tuje tržišče?

IV: Ni povezano s tem, ker smo ploščo že izdali tukaj. Ker pa nimamo tekstov, je možno prodreti ven ne glede na to, ali so naslovi angleški ali ne.

GM: O izdaji plošče v tujini še ne razmišljate?

PS: Ne.

P O G O V O R

GM: Na plošči so v glavnem starejši posnetki. Kakšen je vaš odnos do glasbe na njej in do glasbe, ki jo ustvarjate danes?

MŠ: Nekateri poslušalci poslušajo samo harmonijo, drugi samo ritme, so pa tudi tisti, ki poslušajo oboje. In tisti bodo opazili, da je ta glasba zelo komična, včasih tudi groba, včasih pa tudi žalostna.

PS: Sigurno obstaja razlika že zato, ker je plošča nekaj čisto drugega kot koncert. Zdaj delamo Koncerte. Na njih čutimo, da je ta glasba močnejša, mogoče bolj agresivna. Tega n am na plošči sigurno ni uspelo narediti. Ti posnetki so komorni in še vedno neke vrste avtorska glasba.

IV: Trudili smo se, da bi bili posnetki polni energije, tako kot na koncertih. Za to pa rabiš dobrega producenta.

GM: Kakšno je vaše mišljenje o naši, pa tudi o svetovni glasbeni sceni in kaj sploh poslušate?

MŠ: Sploh ne vem, kaj poslušata Iztok in Primož.

GM: Se pravi, da še na nobenem koncertu niste bili skupaj?

MŠ: Točno to, nismo. Sicer pa sam najraje poslušam Police, manj znani bend Dream Theater, Odisejo 2000...

IV: Slovenska scena ni nič kaj prida, vsaj kar se tiče novih bendov. Sicer pa tukaj sploh ni scene, v kateri bi lahko nove skupine uspevale. Tudi Novi Rock ni več tak, kot je bil včasih. Jaz pa sicer poslušam vse mogoče. Od Irene Kohont do Johna Zorna.

PS: Zdi se mi, da zunaj in pri nas vlada difuzija. Nobenega konkretnega trenda ni, za katerega bi se opredelili. Sprejemati je treba čimveč različne glasbe.

GM: Koliko časa odmerjate igranju v skupini?

PS: V bistvu smo vsi zaposleni in igramo prostovoljno, kar je mislim plus in minus.

GM: Zasluzek?

PS: Ga ni.

MŠ: Niti ne računamo na njega. Gre za to, da nekaj ponudiš ljudem.

PS: V bistvu smo že poskušali delati profesionalno, pa ni uspelo. Mislim, da bi bila za tujino naša glasba zanimiva, seveda bi bili potem prisiljeni delati bolj profesionalno. Namreč gre za instrumentalno glasbo, ki prihaja z Vzhoda in ki v tujini še ni komercialno uporabljena.

GM: Kaj načrtujete v prihodnosti?

PS: Najprej je treba ploščo prodati, da bomo lahko snemali novo.

IV: Novo ploščo, smo že prijavi ministru Capudru!

PS: Želimo delati živo ploščo. Drug cilj je čimveč nastopati.

MŠ: Zelo pomembno je, kako se bo plošča prodajala na živih nastopih. Če se bo uspešno, potem lahko začnemo razmišljati o novi plošči.

GM: Kdaj vas bomo lahko videli v Ljubljani?

PS: 28. februarja v KUD France Prešeren. Nato bomo igrali po Sloveniji, zatem pa še po drugih republikah.

Za Glasbeno mladino pripravil
BOGDAN BENIGAR

YOUSSOUJA N'DOURJA POPOLNA ZBIRKA

Povzetek razgovora s senegalskim zvezdnikom Yousoujem N'dourjem ob izidu njegove zadnje plošče »Set« (Virgin Records, 1990); revija »Folk Roots«, november 1990 – nadaljevanje iz prejšnje številke RGM.

Ob odločni orientaciji na evroameriški popularnoglasbeni trg, pa Yousou N'dour še vedno preživi vsaj šest mesecev v letu v Dakarju, v svoji domovini Senegal.

V tamkajšnjem klubu z značilnim imenom »Kilimandjaro«, kjer je tudi pričel svojo profesionalno glasbeno kariero, še vedno preizkuša svoja glasbena snovanja pred občinstvom, ki ga dobro pozna in ga prav tako obožuje, kakor je tudi kritično do njegovega ustvarjalnega dela.

Yousou N'dour ves čas svoje uspešne kariere opazno podpira dogajanje na lokalni senegalski glasbeni sceni. Potem ko je sam dosegel ugled zvezdnika mednarodnih razsežnosti in ga je v domovini zares nemogoče ogroziti, želi v tamkajšnje glasbeno prizorišče vbrizgati novo pozitivno energijo, da bi tako dobili pravo priložnost tudi nekateri drugi glasbeniki, ki so tega vredni. Z načrti pa gre še naprej, k pripravam gradnje dveh primernih studijev in predvsem spodobne izdelovalnice kaset. Hitri in učinkoviti obrati za izdelavo kasetnih izdaj so v Zahodni Afriki nujnost, če hočete prodati originalnega izvajalca. Le tako se je mogoče postaviti po robu razprostranjenemu ilegalnemu izdajanju kaset; »bootlegerjem« je mogoče konkurirati samo tako, da tržišče zasitiš z originalnimi izdajami kaset – pa tudi potem ti bodo prav te piratirali naprej.

A dejstvo je, da bo zanimanje za »Bootlegs« vedno večje, če izvajalci sami ne bodo zmogli pravočasno ponuditi originalne izdaje svojega dela. Vse kaže, da je v Senegalu samo Yousou N'dour tisti, ki mu uspeva pravočasno izdajati vse njegove trakove. Pri tem ga iz težav seveda vleče lasten studio in to prednost namerava omogočiti tudi drugim obetavnim senegalskim glasbenikom in glasbenicam, v katere verjame in je prepričan v njihove možnosti za uspeh zunaj domovine.

»Predvsem so studiji za ostale senegalske glasbenike in še posebej za tiste, ki

I Z A F R I K E

Odkar je N'dour sodeloval s Petrom Gabrielom, so se njegovi odrski nastopi precej spremenili.

nimajo sredstev za lastno delo. Načrti so ambiciozni, verjamem pa, da se bodo zelo hitro tudi uresničili. S tem projektom – ko bomo imeli v Dakarju dostopen spodoben studio – ne bo več nobene prave ovire za to, da pride sem snemat kdorkoli, ki ga to zanima in posname album sam, ali pa povabi k sodelovanju naše glasbenike.

Ob trdnem občutku za to, kako se je treba obnašati v glasbenem poslu, ki ga je razvil v zadnjih letih, je Yousou N'dour tudi trdno odločen, da bo njegovo raven v Senegalu izboljšal.

A njegovi odrski nastopi so doživeli precejšnje spremembe, odkar je sodeloval s Petrom Gabrielom.

»Všeč mi je teatarski aspekt na koncertnem odru. Malo igramo, malo se gremo komedijante. Zame je zelo pomemben del šoua osvetlitev. Tem aspektom bom tudi v prihodnje posvetil posebno pozornost. Mislim pa, da bodo bolj prirodni.«

Njegove izkušnje z drugimi glasbeniki so bile torej pomembne za razmišljanje o lastnem početju. Vendar nobena bolj kot tista s Petrom Gabrielom.

»Ta srečanja z njimi so bila vedno pozitivna; mislim, da so bila takšna tudi zanje. Oboje – glasbeno in nasploh – potovanja, srečevanja. Ko zapustiš svoje deželo, pustiš za seboj tudi del svoje glasbe in se napotiš proti nečemu drugačnemu, kar ti ni povsem predstavljivo. A zanimivo: šele tedaj si sposoben zares natančno razumeti učinke lastne glasbe, lastne kulture in njun dejanski pomen. In medtem ko potuješ in poskušaš nove stvari, lahko vse preteklo zares vključiš v svoje početje. Moje sodelovanje z Gabrielom je bilo

zares dobro. Z njegovo pomočjo sem se vključil v to zadevo z Amnesty International, kar je bilo nekaj najbolj presenetljivega zame. Sicer pa je glasba tisto, kar naju oba zanima. Zame je opravil ogromno dela pri plošči »The Lion«; morda celo več, kot sem ga sam. Ob tem pa ima vrsto projektov, kako pomagati pri zadevah v Afriki. o čemer pa ne morem veliko povedati.

Sicer pa se imam za sodobnega griota in na ta način poskušam obveščati ljudi o problemih, ki jih prizadevajo.

Poskušam jim dati tudi kakšen nasvet. Morda ti niso vedno tudi sprejemljivi, ker so ljudje v domovini težkih misli. A sama glasba k njihovi sprejemljivosti vsekakor pripomore. Na primer: skladba Toxiques s plošče Set je informacija, ki jo posredujem Afričanom, da bi jim razložil nevarnost strupenih odpadkov, ki se kopičijo na njihovi zemlji. Mislim, da se informacija o teh ne širi tako, kot bi se morala. Potem so tu še moji pogovori z ljudmi, tudi s pristojnimi ljudmi na Zahodu, ki jim pravim, naj le zadržijo svoje strupene odpadke, saj so oni tisti, ki so jih ustvarili. Vendar so še bolj osnovne stvari, ki so povezane z razvojem in rastjo Afrike. Xale na plošči Set je prelepa melodija, klasična afriška glasba, z njo pa pozivam vse mlade Afričane in sploh vse mlade ljudi, naj pomagajo nerazvitim deželam. Vprašanje je v samem prikazovanju in predstavljanju različnih podob: treba si je ustvariti primerno kredibilnost, da bi lahko delal z roko v roki z vsemi, ki si prizadevajo za napredek našega kontinenta, naše dežele. Zato ta pesem, ki naj vzpodbudi zavest in ki je klic k združitvi naše mladine v imenu nove vizije afriškega življenja.« Pripravil **Zoran Pistotnik**

PRINCE: Graffiti Bridge (WB-Jugoton). Premalo intenzivno. Princeja je (tudi tokrat) pokopala narcisoidnost, ki se odraža v premajhni selekciji gradiva ob pripravi plošče. Namesto dvojne plošče bi lahko mirno izdal samo enojno in bistveno kvalitetnejšo. Kljub vsemu Prince s svojimi glasbeniški in producenti prijemoma še vedno ostaja razred zase znotraj sodobne črnske popularne glasbe.

LIVING COLOUR: Time's Up (Epic-Jugoton). Junk food. Nov neprepričljiv izdelek Living Colour, fusion čorba iz hard rocka, funka in soula z modnim črnsko militantnim podtonom. Izdelek, ki se ga v dveh tednih vrtenja naveličaš. Namesto pozerskega blefiranja Vernona Reida in njegovih vam raje priporočam, da v roke vzamete zrele Bad Brains.

POISON: Flesh & Blood (Enigma-Jugoton). Junk food v drugo. Še eni marljivi kalifornijski učenci šole Aerosmitha in Guns n' Roses. Glasbeniško korektni, nad ravnijsko kakšnih Skid Row, pevsko, predvsem v lajnastih pop rock refrenih daleč pod zahtevami sprejemnega izpita za prestop med tehtnejše skupine. Vzdolž plošče se izgubijo v svojem hard&heavy macho dolgčas. Raje poslušajte njihove učitelje!

NEIL YOUNG & CRAZY HORSE: Ragged Glory (Reprise-Jugoton). Le na pol poti. Stari prdec Neil Young sprva dovolj prijetno preseneti – predvsem s svojo starorockovsko poštenostjo, s simpatičnim nespolaranim, na pol živim zvokom, ki je nepričakovano oster, brezkompromisno rockerski. A to žal kmalu ne zadošča več. Tudi Youngu ne bi škodile ostre selektorske škarje. Kar slabo polovico plošče zasedajo neizstopajoče »la-la-la« country rock skladbice, ki bi jih lahko zagrešil vsak drugi kavboj iz barov ob avtocesti.

SOKOLI: Marija pomagaj (Helidon). Provincialni dolgecajt. Bivši Pankrt Pero Lovšin se odpravi ob pomoči še nekaterih drugih znanih imen slovenskega rocka in punka z začetka osemdesetih let na iskanje kvalitetnega, zrelega sredinskega rock'n'rolla po zgledu Louija Reeda in Iggyja Popa. A odprava mu ne uspe. Sokoli zazvenijo le kot standardna nerazpoznavna slovenska rock skupina, ki se znajde v zaspanem in postanem ozračju slovenskega pop rock studia. Njihov zaščitni glas je precej bolj neboljen kot prej, tudi po zaslugi besedil, ki so z izjemo prereditnih iskric izgubila svojo cinično ost.

LOLITA (založba FV). Simpatičen alternativni easy listening. Po dolgih letih si je ljubljanska alter scena spet privoščila prvenec. Lolito sestavljajo njena že uveljavljena imena, ob saksofonistu Primožu Simončiču (prej Srp) vsaj še bas kitarist Iztok Vidmar (prej Orkester Titanik in Čao pičke). Godba, ki jo lansira njihova plošča, je v prvi vrsti prijeten, a dokaj neizrazit klubski alter jazz, ki je v prvi vrsti uporaben za zahtevnejše polaganje zvočnih tapet. Seveda od Lolite še veliko pričakujem.

podgana džo junior

Pregled RecRec novosti

Konec leta 1990 in začetek novega sta prinesla precej zanimivega tudi na glasbenem področju. Kratak ogled po Ameriki bo najprej izpostavil založbo **Sub Pop** iz Seattla. Recimo temu hard rock, recimo temu samo rock ali glasba devetdesetih, toda skupine kot **Nirvana**, **Tad**, **Soundgarden** ali **Mudhoney** so s svojim težkim rockerskim zvokom danes »in«. Vendar Sub Pop ni samo to. **The Fluid** je lep primer melodičnega nadaljevanja muzike, ki so jo nekoč igrali Hüsker Dü; **Mark Lanegan** (pevec

Screaming Trees) se na samostojni plošči posveča bolj nežnim (ampak še vedno rockerskim) zvokom; **Dwarves** šibajo kot strele, medtem ko so **The Walkabouts** predstavniki umirjeneje glasbe, ki celo koketira s folkom. Mehak ženski vokal je seveda neizbežen. **L7** je ženski kvartet, ki je že prav moško kitarsko udaren; **The Hypnotics** in **The Headcoats** pa sta dve angleški skupini s precej garažnim zvokom. Še posebej Thee Headcoats izstopajo s svojo vizijo rhythm&bluesa v prijetni garažni preobleki. Skratka, gre za založbo, ki je na vrhuncu svoje uspešnosti in dobre muzike.

V Seattlu najdemo tudi založbo **C/Z** z manj znanimi skupinami. **Vexed** izstopajo po kompleksnosti komadov in mejijo na trde funkoidne ritme. **Slack** so nekaj podobnega. **Coffin Break** je bend precej hitre rockerske usmeritve, dobra zadeva. **Tone Dogs** pa smo videli celo pri nas in jih ni treba posebej predstavljati. Seveda, **Jello Biafra** je spet aktiven, tokrat z znanimi **No Means No**. Njihova skupna plošča ima precej dolg naslov: **The Sky Is Falling And I Want My Mommy**, izšla pa je pri založbi **Alternative Tentacles** na začetku februarja. Odlična zadeva, energija na višku in Jello v najboljši formi. Sredi februarja pa izide 12-inčni EP z naslednjim Biafrinim projektom z imenom **Tumor Circus**. Med večjimi bendi bomo v RecRec našli **Jane's Addiction** in njihov zadnji lp/cd, med starejšimi pa velja izpostaviti klasike angleškega punka **Wire**. Plošče Pink Flag, Chairs Missing in 154 so sedaj na voljo tudi na CD-jih!

Pegboy je ime mlade ameriške skupine, nastale iz Naked Raygun. Precej bazični melodični punkoidni rock, vendar so melodije tiste, ki dvignejo Pegboy v višine! Ne gre pozabiti tudi nadaljevalcev dobrega ameriškega hardcora – **Bad Religion** so pred kratkim izdali svoj novi lp/cd **Against The Grain**. In še domača novost: **Majke**, seveda, in njihov prvenec, ki je izšel pri zagrebški Search & Enjoy. Toliko o nekaterih novostih v RecRec. In da ne bi samo naštevali – vse omenjeno in še veliko več podobne muzike lahko kupite v trgovini RecRec na Trubarjevi 34, 61000 Ljubljana, ali pa naročite po pošti na isti naslov.

dc

Edicije Društva slovenskih skladateljev

Edicije Društva slovenskih skladateljev so bile ustanovljene leta 1954. Njihova naloga je, da ščitijo, propagirajo in zastopajo dela slovenskih skladateljev 20. stoletja. Katalogi Edicij Društva slovenskih skladateljev (DSS), do 31. 1. 1991, beležijo 1264 del slovenskih avtorjev. Vsa dela so preko mreže Zveze društev skladateljev Jugoslavije avtorsko zaščitena skorajda v vseh državah sveta.

Pavel Mihelčič
KLAVIRSKESKADBE
za mladino
BRANI per la GIOVENTÙ
per pianoforte

Mednarodno sodelovanje s tujimi založbami omogoča predstavitev slovenskih del na tujih koncertnih odrih in posreduje našo glasbeno literaturo tujim šolam in univerzam. Prve mednarodne založniške stike je DSS navezalo z založbo Hans Gerig iz Kölna in kasneje z Musikverlag Breitkopf Härtel iz Wiesbadna. Od 1974 sodeluje z Edition Peters in od 1975 z Deutscher Verlag für Musik – v njenem sklopu delujeta tudi založbi Breitkopf Härtel in Friedrich Hoffmeister iz Leipziga. Leta 1977 se je naša nacionalna založba povezala tudi z Editio Musica iz Budimpešte. Edicije DSS se od tujih založniških hiš razlikuje v tem, da izdajajo samo slovenska dela, s pomočjo kataloga pa jih lahko naroči vsakdo. Založniška dejavnost DSS je dvojna: izdajajo nova dela in izposojajo izvedbeni material za večje komorne zasedbe, simfonična in glasbeno-scenska dela. Idealni cilj Edicij DSS je zaobjeti vsa slovenska dela, stvarna pričakovanja pa približevanje temu cilju z željo, da bi bila že izdana dela vedno na voljo. Umetniško delo se lahko uvrsti v izbor Edicij DSS, če je bilo vsaj enkrat javno izvedeno. Kot javna predstavitev se

I Z Š L O J E

upoštevata arhivsko snemanje, javna šolska predstavitev in seveda koncertna izvedba. Pri izbiri del upoštevajo naslednje kriterije:

- sistematično izdajanje klasikov 20. stoletja,
 - najbolj značilna dela živečih skladateljev,
 - omogočanje prvih natisov mladim skladateljem,
 - tiskanje del, ki so iskana med šolskimi odjemalci in glasbeniki,
 - didaktična dela (za to v večji meri skrbi Državna založba Slovenije).
- Založniški svet pregleda, oceni in izbere 20 do 25 predlaganih del. Dokončno mnenje in potrditev da upravni odbor DSS. Edicije DSS je od ustanovitve do leta 1971 vodil Marijan Lipovšek, od tedaj pa Ivo Petrič. Založniški svet, ki je ocenil tudi letošnje edicije, so sestavljali: prof. Alojz Srebotnjak, prof. Dane Škerl, dr. Andrej Rijavec in glavni urednik Ivo Petrič. Odgovorni urednik Edicij DSS je Davorin Klobučar. 16. januarja 1991 je bilo javno predstavljenih 11 novih Edicij DSS, do konca meseca aprila pa naj bi izšle še preostale, ki so bile načrtovane za letnik '90. Vsa dela sodijo v vrst komorne glasbe. Edicije ne vsebujejo nobene večje simfonične partiture, ker bi ta zahtevala mnogo več sredstev, obenem pa je tudi manj uporabna.

Med skladbami za en sam **instrument** ali za **solistični instrument** ali za **glas s spremljavo klavirja** so izšla naslednja dela:

Primož RAMOVŠ – A. D. 1986 za orgle solo

Uroš KREK – Tri pesmi na ljudsko izročilo za srednji glas in klavir
Pavel ŠIVIC – Trois Pièces de concert za oboo in klavir

Maksimilijan STRMČNIK – Soló de concours za klarinet in klavir

Janez MATIČIČ – Štiri uspavanke za violino in klavir

Dane ŠKERL – Pet skladb za klarinet in godala, v priredbi za klarinet in klavir

Pavel MIHELČIČ – Klavirske skladbe za mladino

V zbirki **komornih del** sta izšli dve deli: Jani GOLOB: Godalni kvartet št. 2

Alojz AJDIČ – Pihalni kvintet
Izdaje iz te serije zaključuje še:

Alojz SREBOTNJAK: Zborovske pesmi, 11. zvezek, na tekste S. Kosovela

Vse natisnjene partiture so opremljene po mednarodnih standardih z odgovarjajočimi »copyrighti«, edicijskimi številkami in prevodi naslovov vsaj v en tuj jezik. Mnoge med

njimi imajo dodane krajše sezname skladb drugih skladateljev za takšne zasedbe, kar sodi v propagiranje širšega kroga naših del. Pri **zborovskih delih** Alojza SREBOTNJAKA so na začetku natisnjena besedila Kosovelovih pesmi v originalu in v italijanskem prevodu, tako so podložene tudi note v notnem delu, kar omogoča izvedbo v obeh jezikih.

KREKOVE Tri pesmi na ljudsko izročilo so vzete iz Rezije, Prekmurja in Medjimurja. Za osnovo imajo originalno besedilo, ki je seveda zelo težko prevedljivo. Avtor je zato vsebinski izvor vsake pesmi pojasnil v samem predgovoru, ta pa je preveden tudi v nemščino.

Obe **komorni deli**, za **godalni kvartet** in **pihalni kvintet**, sta natisnjena v obliki partiture, zainteresirani pa lahko dobijo posamezne odgovarjajoče glasove pri založbi.

Vse skladbe za **solistične instrumente s spremljavo klavirja** imajo vloženi poseben glas za solista, medtem ko je partitura pisana za oba izvajalca. Štiri skladbe pričujočega izbora so izšle v koprodukciji z italijansko založbo Pizzicato iz Vidma, tri z ovitkom naše založbe. Klavirske skladbe **Pavla Mihelčiča** pa je opremil italijanski partner. Takšne koprodukcije omogočajo takojšen stik z italijanskim trgom, saj so naša dela hkrati zastopana tudi v njihovih katalogih.

Letnik '90 bo izpolnjen v aprilu, ko bodo izšla še tri dela že uveljavljenih slovenskih skladateljev:

Uroš KREK – Canticum resianum za mezzosopran in komorni orkester
Zvonimir CIGLIČ – Triptih za srednji glas in orkester
Lojze LEBIČ – Sentence za orkester in dva klavirja

Mlajšo slovensko skladateljsko generacijo pa bodo v tem letniku zastopali naslednji ustvarjalci:

Igor MAJČEN – L'après midi d'un clown – Groteska za altovsko flavto, oboo in klarinet

Uroš ROJKO – »JA« za violončelo solo
Brina JEŽ-BREZAVŠČEK – Aulofonia domestica za oboo, klarinet in tolkala
Izdaja Edicij DSS ne bi bila mogoča brez finančne pomoči Sekretariata za kulturo Republike Slovenije. Prihodnost naše glasbene založbe pa je zelo negotova.

O finančni pomoči za letnik '91 še ničesar ne vemo. Dragoceno in edinstveno delo, ki ga založba opravlja, je za slovensko kulturo prav gotovo vitalnega pomena.

Ob teh negotovih obetih pa se lahko vprašamo, ali so zakoni tržne ekonomije res primerni in navsezadnje tudi vzpodbudni za presojanje in nastanek nacionalnih umetniških del?

Veronika Brvar

ŠE O TEKMOVANJH

Naše tekmovanje učencev in študentov glasbe, ki se ga udeležuje veliko mladih glasbenikov, bo letos marca v glasbeni šoli na Vrhniki, namenjeno pa bo pihalom, harmoniki in solopetju.

Kaj bo z dosedanjim zveznim tekmovanjem, še ni jasno, verjetno pa ga ne bo.

Blizu nas bo aprila potekalo mednarodno tekmovanje za **mlade in najmlajše glasbenike – violiniste**.

Tako imenovano medregionalno tekmovanje ali meddeželni natečaj osmih obmejnih dežel (Furlanije-Juljske krajine, Koroške, Slovenije, Veneta, Štajerske, Hrvaške,

Tridentinskega-Gornjega Poadižja in Salzburške) bo **od 1. do 7. aprila v Gradišču ob Soči**. Mladi tekmovalci bodo kot doslej

(tekmovanje je že deveto po vrsti), razporejeni v štiri kategorije: A – do 11 let, B – od 11 do 14, C – od 14 do 18 in D – od 18 dalje. Pravilnik tega tekmovanja, ki je namenjeno tekmovalcem, ki še niso diplomirali, je precej natančen,

navaja tudi točne zahteve glede programa. Tudi letos bodo podelili celo vrsto nagrad (v denarju), o tekmovanju pa bomo poročali po njegovem zaključku, saj se ga bodo gotovo udeležili nekateri naši obetavni mladi violinisti.

Jeseni se obeta **violinistom** še eno zanimivo tekmovanje, ki so ga znani umetniki ustanovili **pod imenom Leopolda Mozarta**.

Letos bo tekmovanje drugič, potekalo pa bo v **nemškem mestu Augsburg**, kjer je tudi konservatorij Leopolda Mozarta. Žirija

za to tekmovanje je sestavljena iz zares eminentnih imen, častni predsednik pa je kar sam Yehudi Menuhin, ki bo v finalu dirigiral orkestru Münchenskega radia in z njim spremljal nagrajence na končnem koncertu. Tekmovanje je

namenjeno violinistom, rojenim med 1964 in 1976, program je točno določen, nagrade visoke (prva je 10.000 DEM) in koristne (angažmaji in snemanja)... Tekmovanje bo potekalo **od 8. do 18. novembra**, prijavitelj se je treba do 1. septembra.

Vse podatke imajo v pisarni Glasbene mladine Slovenije, podrobnosti pa lahko izveste tudi na Akademiji za glasbo v Ljubljani ali pri Društvu glasbenih pedagogov, Društvu glasbenih umetnikov in seveda na Zavodu za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje na Parmovi 33, prav tako v Ljubljani.

Najboljši na violinskem tekmovanju Tibor Varga '90

Ko smo že pri violinskih tekmovanjih, ki jih je menda največ, omenimo še tri:

25. mednarodno tekmovanje Tibor Varga bo v znanem švicarskem mestu Sion med **6. in 15. avgustom**. Violinisti, stari med 15 in 32 let, se morajo prijavitelj do 30. junija.

Še bolj znano je **tekmovanje Nicolaja Paganinija**, ki bo tokrat že 38. po vrsti, potekalo pa bo **od 28. septembra do 6. oktobra v Genovi** v Italiji. Tekmovati smejo violinisti mlajši od 35 let,

prijavitelj pa se je treba do 30. junija. Nagrade so seveda vabljuje, program pa zahteven.

V Poznanu na Poljskem bo letos **10. mednarodno tekmovanje Henryka Wieniawskiego**, ki je le vsakih pet let. Violinisti, stari največ 30 let, se lahko prijavitelj do 1. junija, tekmovanje pa bo potekalo **od 9. do 23. novembra**.

Najboljši na 38. violinskem tekmovanju N. Paganini '90

Pa si oglejmo še možnosti, ki jih imajo **pevci**. Kar veliko je po svetu zanimivih tekmovanj, na primer v Holandiji, Franciji in Belgiji ter Španiji. V holandskem mestu **'s-Hertogenbosch** bo **od 23. avgusta do 4. septembra** že **38. mednarodno tekmovanje pevcev**. Tekmovalci morajo biti rojeni po 31.

decembru 1958, prijavitelj se je treba do 1. julija. **9. mednarodno tekmovanje pevcev v Verviersu** v Belgiji bo **od 4. do 22. septembra**, prijavitelj se je treba do 15. avgusta. Na tekmovanje vabijo pevke med 18 in 30 letom starosti in pevce med 18 in 35 letom. Tekmovanje je vsaki dve leti.

V Toulousu v Franciji bo **od 23. do 28. septembra** že **37. mednarodno tekmovanje pevcev**, ki se bodo prijavitelj do 7. septembra. Tekmovalci smejo biti stari od 18 do 33 let.

In še **Barcelona: 29. mednarodno tekmovanje pevcev Francisco Viñas** bo novembra, prijavitelj pa se je treba najpozneje oktobra. Točni datumi bodo znani pozneje, razpis navaja le to, da smejo biti tekmovalke stare največ 32 let, tekmovalci pa 35.

Dirigenti, mlajši od 35 let, lahko tekmujejo na **4. mednarodnem tekmovanju Grzegorz Fitelberg v Katowicah** na Poljskem. Tekmovanje bo decembra, prijavitelj pa se je treba že do 1. maja.

V Trstu razpisujejo zanimivo, popolnoma odprto **tekmovanje za skladatelje**: 30. mednarodno tekmovanje simfoničnih skladb, starost skladatelja ni omejena, trajanje skladbe po razpisu sodeč tudi ne. Skladba naj ne bi bila objavljena pred letom 1988. Več lahko izveste pisno: Palazzo Municipale, Piazza del Unita d Italia 4, 34121 Trieste.

11. mednarodno tekmovanje komorne glasbe bo v italijanskem mestu **Trapani** **od 17. do 24. novembra**. Razpis je namenjen godalnim in pihalnim duom, triom, kvartetom in kvintetom s klavirjem ali brez njega. Starostna omejitev je 35 let, prijavitelj se je treba do 31. oktobra.

Mednarodno tekmovanje G. B. Viotti bo v italijanski **Vercelli** letos že 42. po vrsti. Potekalo bo **od 6. do 10. oktobra**, za **komorne ansamble**, **od 14. do 24. oktobra** za **pianiste** in **od 29. oktobra do 3. novembra** za **pevce**. Tekmovalci, stari največ 32 let, se morajo prijavitelj do 25. septembra.

In še eno najznamenitejše tekmovanje z lepimi nagradami – že 40. po vrsti: **Mednarodno tekmovanje ARD v Münchnu** bo **od 3. do 20. septembra**, dsdiscipline pa so tokrat **klavir, kontrabas, oboa, tolkala** in **godalni kvartet**. Starostna omejitev za soliste so letniki 1961–1974, za godalni kvartet pa 1956–1974 (torej cel kvartet ne sme imeti več kot 120 let!). Prijavitelj se je treba do 1. julija.

MTD

Electronics, d.o.o. / Pty. Ltd.

MUSIC SHOP — Trgovina z glasbili za amaterje in profesionalce, Rozmanova 6, Ljubljana

Velika izbira glasbenih instrumentov, potrošnih materialov in glasbene literature vodilnih svetovnih proizvajalcev:

RICO – jezički, objemke in čistilne metlice za pihala

LA BELLA – strune, **REMO** – kože za bobne in tolkala, **LUDWIG** – tolkala, **BACH** – trobila in pihala, **SELMER** (USA) – trobila in pihala, **SABIAN** – činele, **JOSE RAMIREZ** – klasične kitare, **HOHNER** – pianini, klasične, akustične in el. kitare, **VIC FIRTH** – palice za bobne, **SONOR** – tolkala, **KEILWERTH** – saxofoni, **ELECTRO VOICE**, – ozvočenja, **BOSE** – ozvočenja – **ULTIMATE** – stojala za mikrofone, **HAL LEONARD** – glasbena literatura.

Večino omenjenih proizvodov imamo **stalno na zalogi**. Obiščite nas ali pokličite **061/323-236** (trgovina) ali **061/320-670, 312-988** (pisarne).

EXTREME

Brnčičeva 7, 61231 Ljubljana

audio

video

computers

UGODNO!

Izdelujemo kitare in base po naročilu, servisiramo glasbila in glasbeno opremo, nudimo strune, klasične kitare, pick up -e, kitarske pasove, palice in kože za bobne ter drugo.

TRGOVINA IN SERVIS SEVER,

IZOLA, tel. (066) 62-248

MOŽNOST LEASING NAKUPA za pianina GALUS, Znamke KRONENBERG in harmonike MELODIJA.

Na zalogi imamo tudi večje število jezičkov za saksofon in klarinet VANDOREN.

Obiščite ali pokličite nas: (061) 372-968, 372-218.

SREČNO POT, ZORAN

14. marec 1991 ob 19.30

Velika dvorana Slovenske filharmonije v Ljubljani

Koncert solidarnosti s pianistom Zoranom Škrinjarjem, ki odhaja na operacijo oči na Kubo.

Sodelujejo: Miloš Mlejnik, Trio Lorenz, Celjski komorni orkester in Zoran sam.

Organizator Glasbena mladina ljubljanska.

KLAVIRSKI KONCERT

učencev prof. Gadžijeva iz specialne glasbene šole pri konservatoriju v Moskvi

28. marec 1991 ob 19.30

Mala dvorana Slovenske filharmonije v Ljubljani

ALEKSEJ NIBIJIN, 1978

Chopin, Rahmaninov, Prokofjev

JULIJA NIKOLAJEVA, 1975

Rahmaninov, Prokofjev

ERIK ŠULER, 1976

Schumann, Brahms

BORIS KOLESNIK, 1975

Liszt, Prokofjev, Chopin

KONSTANTIN MASLJUK, 1973

Prokofjev, Chopin, Debussy

Organizator glasbena mladina ljubljanska

Erik Šuler

POSTANITE PRIJATELJ REVIJE GLASBENA MLADINA!

Popeljala vas bo v čudoviti svet glasbe in vam odkrila tisoč in eno skrivnost. Ne verjamete?

IZPOLNITE **NAROČILNICO** IN JO **POŠLJITE NA NASLOV:**

Glasbena mladina Slovenije
REVIJA GLASBENA MLADINA

Kersnikova 4/III
61000 Ljubljana

Naročam(o) _____ izvodov XXI. letnika revije GLASBENA MLADINA.

Ime in priimek _____

Naslov _____

_____ podpis

ŽE IMATE GLASBENI KOLEDAR 1991?

S tem odrezkom boste lahko **od 20. februarja do 20. marca** kupili koledar v vseh knjigarnah Državne založbe po Sloveniji za samo **50,00 din**.

Če boste pohiteli in ga kupili **do 8. marca**, boste dobili kuponček in Državna založba vas bo upoštevala pri **žrebanju** z bogatimi nagradami, ki jih pripravlja za mesec knjige DZS.

Srečno!

Državna založba Slovenije

